

Немачка
сарадња

DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Sprovedeno od strane:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Република Србија
Министарство туризма и
омладине

25 GODINA
NEMAČKO-SRPSKE
RAZVOJNE SARADNJE

КАКО ДО ЗАЈЕДНИЦА ПО МЕРИ МЛАДИХ

ИСКУСТВА ОМЛАДИНСКОГ ФОНДА

МЛАДИ ЗА ЗАЈЕДНИЦУ.
ЗАЈЕДНИЦА ЗА МЛАДЕ.

КАКО ДО ЗАЈЕДНИЦА ПО МЕРИ МЛАДИХ

ИСКУСТВА ОМЛАДИНСКОГ ФОНДА

ИЗДАВАЧ

Министарство туризма и омладине Републике Србије и
Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Жоржа Клемансоа 19, 11000 Београд, Србија
у име Министарства за економску сарадњу и развој Немачке (БМЗ)

ЗА ИЗДАВАЧА

Министарство туризма и омладине Републике Србије
Ивана Антонијевић
Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Марија Радовановић Никлановић

АУТОРКА

Јована Божичковић

УРЕДНИЦЕ

Фатима Камберовић
Јелена Јанакиевска

РЕЦЕНЗИЈА

Снежана Клашња
Марија Ивковић Тркуља
Кристијане Фрише
Јелена Миловановић
Бранко Љубоја
Марија Радовановић Никлановић
Фатима Камберовић

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА

Славица Цветановић и Јелена Стојановић Ђумић

АУТОРИ ФОТОГРАФИЈА:

Фотографија бр. 1 – Иницијатива Бирам спорт у селу Ладовица, Власотинце
Фотографија бр. 2 – Иницијатива Лопта је бачена у селу Сонта, Апатин
Фотографија бр. 3 – Иницијатива Еко млади у селу Полом, Владичин Хан
Фотографија бр. 4 – Иницијатива GenZee's подкаст, Пожаревац
Фотографија бр. 5 – Летњи камп за развој омладинских иницијатива, Young Čejnžeri 1, Дивчибаре
Фотографија бр. 6 – Летњи камп за развој омладинских иницијатива Young Čejndžeri 2, Књажевац
Фотографија бр. 7 – Јесењи камп за развој омладинских иницијатива Млади у акцији
у организацији Локалне иницијативе Владичин Хан, Врање
Фотографија бр. 8 – Иницијатива Дођи на крафтер, Зајечар
Фотографија бр. 9 – Иницијатива Курс пчеларства за младе – пчеле и ми, Прокупље
Фотографија бр. 10 – Иницијатива Курс пчеларства за младе – пчеле и ми, Прокупље
Фотографија бр. 11 – Иницијатива Млади треба да знају, Ваљево
Фотографија бр. 12 – Иницијатива За лепши одмор у природи у селу Батуловце, Власотинце
Фотографија бр. 13 – Иницијатива За лепше лице нашег града, Обреновац
Фотографија бр. 14 – Иницијатива Мурал Дијане Будисављевић и њене деце у селу Чонопља,
Сомбор
Фотографија бр. 15 – Иницијатива Outhide фестивал – мурал Црни Тимок, Зајечар

ДИЗАЈН И ПРИПРЕМА ЗА ШТАМПУ

Executive Group

ИСБН број

ISBN-978-86-83314-03-4

Садржај

САДРЖАЈ.....	6
ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА.....	7
СВРХАВОДИЧА.....	8
ЗАХВАЛНОСТ.....	9
УВОДНА РЕЧ МИНИСТАРСТВА ТУРИЗМА И ОМЛАДИНЕ.....	10
ШТА ЈЕ ОМЛАДИНСКИ ФОНД?.....	11
ШТА ЈЕ ЦИЉ И ЗАШТО ЈЕ ВАЖАН ОФ?.....	12
КАКО ОФ УТИЧЕ НА ПРОМЕНЕ У ЗАЈЕДНИЦИ?.....	14
Искуства и резултати примене ОФ у локалној заједници.....	15
Примери промене у заједницама	16
КО МОЖЕ ДА СПРОВОДИ ОФ НА ЛОКАЛУ?.....	20
ЗА КОЈУ ЦИЉНУ ГРУПУ ЈЕ ОФ НАМЕЊЕН?.....	24
КОЈИ АКТЕРИ У ЈЛС СУ УКЉУЧЕНИ У ОФ?.....	26
КОЈИ СУ ПРЕДУСЛОВИ ПОТРЕБНИ ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ОФ?.....	28
КАКО СЕ ОБЕЗБЕЂУЈЕ ОДРЖИВОСТ ОФ?.....	34
КАКО КОМУНИКАЦИЈА ВОДИ ДО УСПЕХА ОФ?.....	35
КАКО ФУНКЦИОНИШУ УСПЕШНИ ПРИМЕРИ ОФ?.....	38
ПРИЛОГ – ФОТОГРАФИЈЕ ОМЛАДИНСКИХ ИНИЦИЈАТИВА.....	41
АНЕКСИ	
Анекс 1.1 Јавни позив који расписује ЈЛС за формирање омладинског одбора	48
Анекс 1.2 Јавни позив који расписује ЈЛС за достављање предлога иницијативе.....	50
Анекс 1.3 Формулар за пријаву на конкурс који расписује ЈЛС за достављање иницијатива	52
Анекс 2.1 Јавни позив намењен ОЦД поводом формирања омладинског фонда.....	55
Анекс 3.1 Смернице за интервју који спроводи омладински одбор.....	58
Анекс 3.2 Предлог извештаја са интервјуа	61
Анекс 3.3 Доношење одлуке о додели бесповратних средстава.....	64
Анекс 4.1 План комуникације.....	66
Анекс 5.1 Одрживо финансирање омладинских иницијатива.....	67

Листа скраћеница

- ГИЗ	Немачка организација за међународну сарадњу (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
- ОФ	Омладински фонд
- ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
- НЕЕТ*	Млади људи који нису запослени, нису на школовању или обуци
- КЗМ	Канцеларија за младе
- ОЦД	Организација цивилног друштва
- НАПОР	Национална асоцијација практичара и практичарки омладинског рада
- СМРС	Стратегија за младе Републике Србије за период од 2023. до 2030. године

Сврха водича

Ова публикација је **намењена јединицама локалних самоуправа** као водич за успостављање и примену Омладинског фонда (даље у тексту ОФ) као механизма за активирање и укључивање младих људи у обликовање заједнице према њиховим потребама. Искуства и смернице, описане у Водичу, корисне су за јединице локалних самоуправа које желе да **негују дијалог са младима**, чују **глас младих** и определиле су се да подрже њихове **иновативне иницијативе**. Примена ОФ омогућава да се заједничким снагама обликује **заједница по мери младих**.

Водич је осмишљен на начин да одговара на кључна питања која могу да се јаве применом ОФ.

Применом ОФ локалне самоуправе омогућавају подстицајне услове да **млади пруже допринос** развоју својих заједница уз истовремено **јачање омладинског сектора**. Различити модели ОФ су представљени као инспирација за формирање ОФ у локалним самоуправама. Водич представља искуство и примере Омладинских фондова у изабраним локалним руралним заједницама реализованих уз подршку Министарства туризма и омладине и Немачке развојне сарадње у Србији у периоду 2021 – 2024. године. Циљ сарадње је био да младима у руралним срединама у Србији омогући да активно обликују своје економско, политичко, социјално и културно окружење.

Омогућавање младима да самостално реализују своје иницијативе на локалном нивоу показало се као значајно за стварање инклузивних заједница и јачање поверења у друштву. Овај Водич представља корак ка остваривању тог циља у свим ЈЛС.

Овај водич је припремљен у оквиру сарадње Немачке и Србије, коју спроводи Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH у партнерству са Министарством туризма и омладине Републике Србије.

Сви термини који су у овом тексту изражени у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Захвалност сарадницима

Омладински фонд представља механизам који омогућава партиципативан приступ и активно укључивање младих у живот заједнице. Он ствара простор за повезивање, сарадњу и заједничко деловање различитих актера омладинске политике. Овај документ пружа практичне смернице за успостављање и спровођење Омладинског фонда, са циљем да оснажи локалне самоуправе и подстакне веће учешће младих у друштвеним процесима.

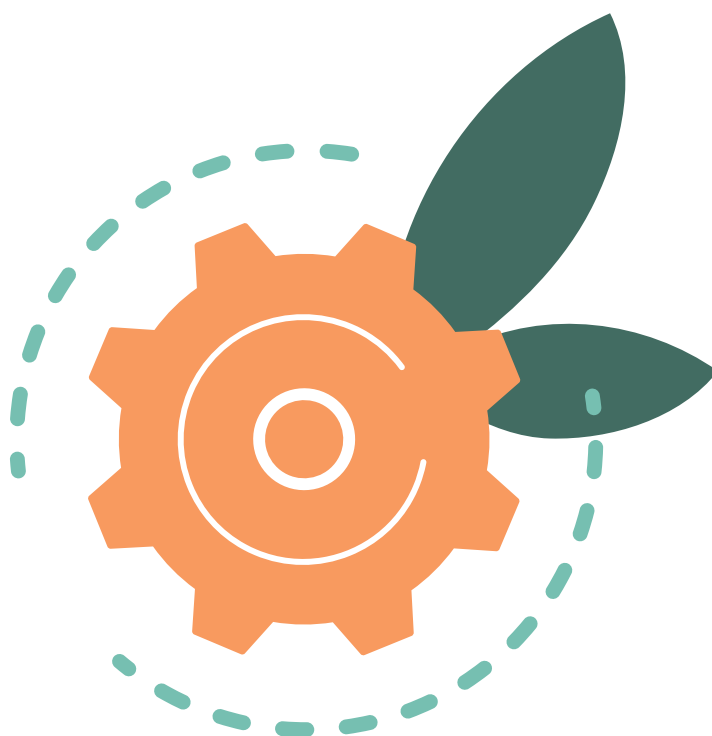
Водич је настао захваљујући несебичном дељењу знања, искуства и примера добре праксе наших колега и колегиница. Искузујемо искрену захвалност:

- Фондацији „Ана и Владе Дивац“
- Фондацији „Јелена Шантић“
- Удружењу „Друштво Рома Зајечар“
- Удружењу „Друштво Ром Костолац“
- Удружењу „Центар за културу и образовање Сонта“
- Удружењу „Локална иницијатива Владичин Хан“
- Удружењу „Унија жена пољопривредница Србије“
- „Колубарском удружењу младих“ (КУМ)

Поред фондација и удружења које су дале велики допринос, посебну вредност представљају и информације које су поделиле локалне самоуправе које већ годинама активно спроводе омладинске иницијативе:

- Град Зајечар
- Општина Власотинце
- Општина Владичин Хан
- Општина Обреновац
- Град Прокупље

Захваљујући њиховом искуству и практичним примерима, овај водич пружа јасне и применљиве смернице за успостављање и успешно функционисање Омладинског фонда.

Уводна реч

Министарства туризма и омладине

Поштовани читаоци,

У име Министарства туризма и омладине, велико нам је задовољство да Вам представимо публикацију посвећену теми активног учешћа младих путем механизма омладинског фонда.

Применом Стратегије за младе Републике Србије за период од 2023-2030 већ је омогућен значајан напредак у побољшању квалитета живота младих у Србији. Још увек постоје области које захтевају додатна и дугорочна улагања.

С обзиром на различитости са којима се млади суочавају, ресорно министарство већ годинама заговара оснивање Канцеларија за младе у свим јединицама локалне самоуправе.

Управо Канцеларије за младе представљају један од кључних механизма за подстицање развоја омладинске политике на локалном нивоу, омогућавајући младима активно учешће у друштвеном животу и доношењу одлука. Такође, изградњом и радом омладинских простора и клубова у локалним заједницама, додатно се стварају услови за младе за квалитетно провођење слободног времена, развој здравих стилова живота и коришћење културних садржаја. Овакав свеобухватни модел омладинске политике подразумева и интезивну сарадњу свих актера у локалној заједници, омогућавајући младима на тај начин интегрисане услуге на локалном нивоу. Синергијска сарадња између министарстава, власти на локалном нивоу, цивилног и приватног сектора је од суштинског значаја за одрживост омладинске политике на локалном нивоу, а самим тим и успешно спровођење механизма учешћа попут омладинског фонда.

Залажемо се и за већу партиципацију младих у процесима доношења одлука уз стварање сигурнијег и инклузивнијег окружења за све младе. На основу искуства у примени, омладински фонд представља један од ефикасних корака који омогућује досезање, мотивацију и активно учествовање младих у креирању и реализацији идеја. Млади којима су били доступни фондови, потврђују да су оснажени да искористе прилике и могућности и креирају економске и социјалне перспективе у својим заједницама. Њиховим оснаживањем за активно учешће остварен је један од кључних циљева сарадње Министарства туризма и омладине и Немачке развојне сарадње у периоду од 2021. до половине 2026. године.

Министарство туризма и омладине, у сарадњи са локалним самоуправама и партнерима, остаје посвећено оснаживању младих и промоцији њихових потенцијала и перспектива. Такође, Министарство остаје посвећено пружању континуиране подршке младима са циљем да млади буду у центру друштвених промена и одрживог развоја у Србији.

С поштовањем,

Ивана Антонијевић,
помоћник министра туризма и омладине

Шта је омладински фонд?

Омладински фонд (у даљем тексту ОФ) представља један од партиципативних механизма који омогућава унапређење економског, социјалног и културног положаја **младих у заједници**. ОФ је намењен свим групама младих, а посебно је важан и пружа могућности за укључивање осетљивих група. Из искуства у претходном периоду такав приступ је донео значајне резултате¹.

У суштини, примена ОФ значи да локалне самоуправе објављују позив за подношење иницијатива младих које доприносе бољем квалитету живота младих људи у заједници.

Иницијативе младих које се подржавају у оквиру ОФ могу бити све оне иницијативе од значаја за младе и локалну заједницу. Неке од тема су запошљавање, образовање, култура, спорт, инклузија, људска права, интеркултурализам, заштита животне средине, равноправност, пољопривреда, квалитетно провођење слободног времена - све оне теме које су наведене у оквиру Стратегије за младе Републике Србије и које се огледају у стратешким документима за младе на локалном нивоу.

ОФ² може имати различите специфичне циљеве у складу са приоритетима локалне омладинске политике заједнице у којој се спроводи – али оно што је основа ОФ јесте **стварање услова да млади унапреде квалитет живота својим активним учешћем и на крају буду мотивисани да остану у својим локалним заједницама.**

Локалне самоуправе могу користити механизам ОФ као финансијски подстицај за примену омладинске политике у локалној заједници. Начин на који ће се ОФ применити зависи од доступних људских и материјалних ресурса.

Модел ОФ је познат у пракси и као модел Омладинске банке који је Фондација Ана и Владе Дивац (у даљем тексту Фондација Дивац) прилагодила и спроводила у одабраним локалним заједницама у Србији још од 2013. године. Методологија овог модела фонда је пилотирана, и приступ је прилагођен у складу са наученим лекцијама и значајним позитивним резултатима. Више информација о Фондацији и начину на који спроводи ОФ доступно је у одељку *Како функционишу успешни примери ОФ?*

У овој публикацији дефинисани су модели ОФ релевантни за ЈЛС, локалне ресурсе и потребе. Кроз ОФ, млади активно узимају учешће у доношењу одлука о својој заједници у складу са специфичним положајем и потребама које имају. Тако кроз позитивне примере, директно утичу на мотивацију и активацију вршњака у заједници. На овај начин оснажују се и локални партнери: неформалне групе и организације цивилног друштва, као и јавни и приватни сектор. Укључивањем више различитих актера, иницијативе младих постају релевантније и одговарају потребама младих у једној заједници. Више информација о ОФ утицајима, циљним групама, актерима, биће представљено у наредним поглављима Водича.

¹ У периоду од 2021–2025 ОФ у руралним заједницама су били намењени младима, женама, осетљивим групама младих и повратницима у руралним подручјима. ОФ није резервисан само за ове групе младих, већ за све младе како у руралним тако и у урбаним деловима.

² Речник омладинске политике, Кровна организација младих Србије, 2017.

Шта је циљ и зашто је важан ОФ?

НАПОМЕНА:

Применом ОФ, ЈЛС се повезује са младима и ствара подстицајне услове да се млади мотивишу и укључе у процес доношења одлука на локалу, да добију прилику да обликују своју заједницу у складу са својим потребама и допринесу спровођењу инклузивних активности за вршњаке.

Активним учешћем у локалним развојним процесима, **млади стичу неопходна знања и вештине кроз конкретно практично искуство и преузимају одговорност за живот и будућност своје заједнице.**

Искуство потврђује да су подржане иницијативе омогућиле да се млади осећају **оснажено, подржано, и са самопоуздањем активно доприносе обликовању садашњости и будућности својих локалних средина.** Ово је посебно било важно у руралним срединама, у којима су се млади изјаснили да су њихове потребе занемарене, а њихова партиципација у процесима доношења одлука недовољна.

“

„За мене је искуство учешћа у Одбору ОФ било кључно за развој даље каријере и унапређење односа са вршњацима. Присуство на тренинзима, догађајима, рад у омладинском одбору допринели су да кроз овај програм стекнем нова знања и искуства, али и пријатеље за цео живот. Упознао сам велики број младих људи који се суочавају са истим изазовима као и ја, али и који имају жељу да доприносе својој заједници. Што се тиче промена за младе у нашој локалној заједници, сматрам да бројке не могу тако добро да опишу успех ОФ. Успех описују поносни осмеси на лицима младих људи који су спровели своје идеје, али и оних младих који користе крајње резултате примене ових идеја“, члан Одбора ОФ из Власотинца.

”

Иако **специфични циљеви ОФ могу варирати** у складу са локалним приоритетима омладинске политике, **његова основна сврха је да млади допринесу и унапреде квалитет живота младих кроз активно укључивање у друштвене процесе заједнице**, с посебним фокусом на препознавање своје перспективе и останка у заједници.

“

„ОФ општине (Обреновац), уз вишегодишњу подршку Фондације Дивац, постао је важан стуб локалног развоја омладинске политике, с обзиром да се спроводи од 2013. године. ОФ је значајно утицао на јачање поверења у заједници. У складу са свим позитивним резултатима и променама које је донео, општина Обреновац је одлучила да самостално сада спроводи ОФ издвајајући средства за подршку младима. Велико интересовање младих и потреба за овим обликом подршке показују да је ОФ препознат као важан и ефикасан механизам за све“, истакли су из Одсека за друштвене делатности општине Обреновац који спроводе ОФ.

”

Сведочимо и о важности **активне улоге коју млади имају** у целом процесу припреме и спровођења ОФ.

“

„Верујемо да је пут за стварање позитивних промена у нашем окружењу препознавање специфичних потреба младих, нарочито младих са села. Све наше активности, све што радимо усмерено је на омогућавање простора свим младима да се питају и утичу на одлуке које се тичу њиховог живота. Кроз ангажовање младих путем вршњачке едукације и подршке, стварамо простор где свако може да допринесе. У том смислу млади као амбасадори и амбасадорке омладинске политике града Зајечара играју кључну улогу у овом процесу“, нагласили су из Канцеларије за младе града Зајечара.

”

Како ОФ утиче на промене у заједници?

ОМЛАДИНСКИ ФОНД	ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ
Ствара подстицајне услове за младе у локалној заједници	Млади осмишљавају и реализују пројекте који унапређују квалитет њиховог живота у заједници.
Омогућава иновативна решења за локалне изазове	Млади доносе нове идеје и иницијативе које доприносе решавању проблема специфичних за локалну средину.
Развија лидерство и активизам међу младима.	Млади људи развијају вештине управљања пројектима и постају будући лидери у заједници.
Омогућава ефикасно коришћење ресурса	Циљана улагања у омладинску политику, у складу са потребама и приоритетима младих.
Мотивише и повећава ангажовање различитих сектора	Мобилисани су и други актери, попут пословног сектора, што доприноси одрживом развоју локалне заједнице.
Јача цивилни сектор	Укључене су неформалне групе, организације цивилног друштва и други локални актери, што јача социјалну кохезију.
Доприноси дугорочном развоју локалне омладинске политике	Обликовањем заједнице по мери младих, млади се опредељују да остану у локалним срединама, чиме се осигурава одрживост и просперитет заједница.

Искуства и резултати примене ОФ у локалној заједници

Успостављање ОФ директно утиче на остваривање посебног циља 3. „Млади су активни учесници друштва на свим нивоима” дефинисаног Стратегијом за младе Републике Србије. Показало се да ОФ представља прилику за локалне самоуправе да омогуће подстицајне услове да млади препознају проблеме и изазове и нађу и примене решења чиме ће мењати услове у заједници и мотивисати се да у њој остану. ОФ је одличан пример партиципативног буџетирања, као и ефикасног учешћа младих у истом о чему говори и СМРС у посебном циљу 3.

Издвојили бисмо неке од важних резултата:

Млади имају прилику да решавају кључне проблеме у заједници и обезбеђују услуге различитим групама младих, кроз позитиван утицај на заједницу и конкретне промене које доприносе информисању али и општем благостању и развоју младих.

Нпр. у руралним срединама, ОФ је омогућио финансирање иницијатива неформалних група младих које могу бити врло различите како по обиму тако и по садржају. Својим иницијативама обухватили су и услуге из области образовања, културе, социјалне и здравствене заштите, екологије, информисања и слично. Неке од ових услуга могу да постану редовна активност на локалу у сарадњи са институцијама. Илустративан пример је покретање сервиса тзв. инфо-координатора у средњим школама у Зајечару са циљем информисања и активног учешћа младих у заједници.

Ефикасно и ефективно се користе буџетска средства за локалну омладинску политику и постизање резултата важних баш за ту заједницу:

Омладински фонд, дакле, омогућава ЈЛС да млади реализују конкретне и циљане активности усклађене са потребама вршњака. Млади не остају у пасивној улози посматрача или корисника активности, већ постају активни и главни носиоци њиховог спровођења. Овакав приступ ствара простор за оснаживање младих, њихово укључивање у процесе доношења одлука и јачање њихове улоге на локалу. На тај начин, локална заједница инвестира у будуће лидере, оснажује младе и долази до иновативних решења за развој заједнице.

Јачају се капацитети цивилног сектора у локалној заједници:

У неким случајевима, циљ финансирања иницијатива младих може бити јачање капацитета неформалних група и омладинских удружења, као и организација цивилног друштва. У оквиру процеса развоја пројектних идеја млади се ангажују и окупљају као активни грађани и већ тада постају активни учесници у својим заједницама. У току спровођења иницијатива, окупљањем у неформалне групе, млади стичу додатна знања и вештине, као и конкретно искуство, што може водити до оснивања формалне омладинске организације у каснијој фази развоја.

Илустративан пример је омладинска организација [Колубарско удружење младих - КУМ](#), која данас представља пример како се из неформалне групе младих прераста у организацију цивилног друштва која је препозната не само у својој околини, већ и шире. Овај пример резултата подршке ОФ показује колико је важно омогућити младима простор и ресурсе да развијају своје идеје и за њихову реализацију мобилишу вршњаке.

Цела заједница је укључена за јавно добро:

ОФ не само да ангажује младе, већ је и прилика да се укључи цела заједница кроз подршку спровођењу омладинских иницијатива. Мали бизниси и јавни сектор препознају своје место и врло често активно учествују у иницијативама, чиме се јача социјална кохезија и повезаност различитих актера у заједници.

Примери промене у заједницама

Као што је већ напоменуто, Омладински фонд је у периоду од 2021. до краја 2024. године био део сарадње Министарства туризма и омладине у оквиру Немачке развојне сарадње у спровођењу Националне стратегије за младе од 2022. године (сада Стратегије за младе). У том периоду реализоване су у оквиру ОФ бројне активности и постигнути значајни резултати 2023-2030. у 12 пилот региона у Србији.

У овим заједницама **1.080** младих из руралних подручја осмислило је и реализовало преко **200** различитих иницијатива за унапређење квалитета живота младих у својим заједницама – што јасно показује да је ОФ инвестиција у иницијативе младих и подршка младима за њихову бољу будућност.

„Препознали смо пчеларство као изузетну грану пољопривреде која има потенцијал да пружи економске перспективе младима, посебно онима који су се вратили на своје огњиште. Пчеларство захтева релативно мала улагања, а посебно је атрактивно јер не захтева поседовање земље. Такође, циљ наше иницијативе је решавање озбиљног проблема са којим се суочавају млади у малим заједницама, посебно повратници, а то је недостатак могућности за испољавање сопствене креативности и идеја које су са собом донели из заједница у којима су боравили неко време. Велики број младих напушта мале заједнице због недостатка активности и ограничених могућности за остваривање жеља и идеја”,

иницијаторка Курса пчеларства за младе – „Пчеле и ми” у Прокупљу која је посебно мотивисала младе који су се вратили у своје руралне заједнице и одлучили да наставе свој живот у њима.

„Многи грађани су били скептични и нису веровали да нашим трудом заједница може да буде боља и лепша. Драго ми је што смо их убедили у супротно”,

млади из неформалне групе из Владичиног Хана који су преуредили спортски терен у свом селу, што је било и једино место где су млади могли квалитетно да проводе слободно време.

У Прокупљу се већина неформалних група такође повезала кроз своје пројекте; тако су у Доњој Стражави код Прокупља млади који су се вратили у своје заједнице радили на уређењу локалне школе, а након опремања простора, представници друге неформалне групе осмислили су програм за децу и младе, те оживели биоскоп у селу.

Учешће у Омладинском одбору³ покренуло је велики број младих. Млади су стекли нова знања и вештине као и нове перспективе. Нпр. чланица одбора ОФ Власотинце је, поред тога што се укључила у активности које различити актери спроводе у области омладинске политике, у овом процесу постала и сертификована омладинска радница. Поред тога, она је покренула и онлајн платформу на друштвеним мрежама која окупља младе из Власотинца (Инстаграм: [@МладиВласотинце](#)) и обједињује све активности у њиховом месту, али и трендове и догађаје у области омладинске политике.

Иновативне идеје које побољшавају приступачност су од великог значаја. Нпр. представница Омладинског одбора из Зајечара, која за свакодневни живот користи колица иницирала је пројекат за набавку мобилних рампи и тиме обезбедила приступ особама са инвалидитетом свим догађајима. До сада је град изнајмљивао мобилну рампу из Књажевца. Ова идеја, за коју су била потребна скромна средства, показује како мали и циљано усмерени пројекти могу значајно побољшати свакодневни живот особа са инвалидитетом.

Млади људи желе да имају адекватан простор за окупљање, а из ове потребе су произашле многе инфраструктурне идеје. На пример, у Власотинцу су уређени јавни простори који омогућавају окупљање и активност младих из петнаест околних села. Ово је посебно важна тема, с обзиром на то да у руралним подручјима не постоје омладински простори или клубови у којима би млади људи могли да проведу квалитетно слободно време.

Као илустрација могу да послуже и два примера из Владичиног Хана и Обреновца.

Током Фестивала младих визионара одржаног у Београду у септембру 2023, млади из Владичиног Хана су, поучени оним што су чули од вршњака о перспективама за младе у култури, дошли на идеју да организују сликарске радионице. Радионице су, осим учења техника сликања, имале за циљ и стицање знања из области уметности. У цео подухват млади су укључили и локалног академског сликара да им помогне и са њима подели своје знање и искуство.

Млади из Обреновца су се кроз уметнички израз бавили питањима толеранције и говора мржње према другачијима. Они су погрдне графите исписане на јавним површинама мењали, пребацивајући их у позитивне поруке, које су често биле и веома духовите. Као што се може видети кроз примере иницијатива које су ОФ подржали, млади обликују и доприносе изградњи снажнијих и инклузивнијих заједница.

Неки од најважнијих резултата **ОФ односе се на перцепцију младих и њихов ентузијазам и мотивацију који су пропраћени осећајем поноса, самопоуздања и оснажености.** Доказ да су мотивација и ентузијазам расли био је повећан број младих али и иницијатива и пријава у сваком наредном циклусу ОФ. Иницијативе су повезале младе и заједницу. Млади су стекли поверење у заједницу и самопоуздање у сопствене капацитете, и били су у прилици да унапреде свој положај у друштву и постану нови лидери у својим заједницама.

Млади су имали бројне идеје, креирали и спровели иницијативе, али им је све време била потребна **менторска подршка, укључујући финансијску и техничку помоћ.**

Ко може да спроводи ОФ на локалу?

На основу резултата и праксе, јединице локалне самоуправе могу успешно да спровode ОФ самостално преко КЗМ, у партнерству и сарадњи са организацијама цивилног друштва, али и других актера омладинске политике.

У зависности од тога које актере ЈЛС ангажује за ОФ, дефинисани су следећи модели:

ОФ јединице локалне самоуправе: када ЈЛС има функционалну канцеларију за младе која континуирано пружа подршку младима који спровode иницијативе.

ОФ плус: се препоручује оним ЈЛС које планирају ангажовање других институционалних актера који раде са младима и за младе.

ОФ у партнерству са удружењем: када на територији ЈЛС постоје удружења младих или удружења за младе, онда се саветује да ЈЛС успостави партнерство.

Поред наведених модела ОФ који се сагледавају из перпективе ЈЛС и локалних ресурса, постоје фондације и удружења која промовишу ОФ и прилагођавају методологију и спровode ОФ самостално и/или у партнерству за ЈЛС и/или другим актерима локалне заједнице, обезбеђујући додатне ресурсе који постају доступни и ЈЛС.

ОФ Фондације Дивац је јединствен у том погледу. Више о овом и сличним моделима ОФ можете сазнати у посебном одељку под називом *Како функционишу успешни примери ОФ?*

ЈЛС може да одабере модел ОФ који одговара њеној структури, кадровима, ресурсима и административним обавезама.

Различити модели ОФ⁴:

Који су основни елементи ОФ јединице локалне самоуправе?

- Функционална канцеларија за младе (КЗМ)
- Буџет за ОФ
- Омладински одбор формира ЈЛС
- Менторску подршку за омладински одбор обезбеђује ЈЛС
- Позив за омладинске иницијативе расписује ЈЛС
- Омладински одбор врши селекцију иницијатива
- Набавке за потребе имплементације омладинских иницијатива обавља административни тим ЈЛС
- Завршни извештај и мониторинг реализованих иницијатива заједнички припремају омладински одбор и ЈЛС

Како се организује ОФ јединице локалне самоуправе?

Код ОФ јединице локалне самоуправе, кључну улогу у успостављању омладинског фонда има сама јединица локалне самоуправе. Управо због тога, овај модел се препоручује оним општинама/градовима у којима је функционална канцеларија за младе као организациона јединица која је одговорна за спровођење ОФ. То значи да ОФ спроводи јединица локалне самоуправе преко КЗМ уз подршку омладинског одбора.

Формирање омладинског одбора је такође веома значајно те се препоручује да чланови одбора буду млади упознати са активизмом и омладинском политиком на локалу. Одбор се састоји од најмање четворо младих људи (број младих ускладити са величином ЈЛС и бројем младих од 15-30 година) који ће промовисати позив за имплементацију омладинских иницијатива, извршити селекцију омладинских иницијатива и пратити њихово спровођење.

Јединица локалне самоуправе расписује најпре позив за чланове омладинског одбора. На основу прикупљених пријава, ЈЛС врши селекцију, именује чланове и организује менторски рад са њима. Дакле, ЈЛС именује и организује менторство за чланове одбора да би се обезбедило сво неопходно знање и искуство за примену ОФ.

Потом, ЈЛС расписује позив/конкурс за достављање омладинских иницијатива који је намењен пре свега неформалним групама младих, али и удружењима младих и за младе. У складу са позивом/конкурсом, свака неформална група, као и удружења, доставља предлог иницијативе код надлежног представника ЈЛС.

Омладински одбор врши селекцију наведених иницијатива. Одбор такође пружа подршку неформалним групама и удружењима у току процеса спровођења самих иницијатива.

ЈЛС је у обавези да надгледа целокупан процес и све време пружа подршку омладинском одбору, као и неформалним групама и удружењима које су укључене у процес ОФ на локалу. Оно по чему је овај модел захтевнији од нпр. ОФ у партнерству је чињеница да је неопходно да ЈЛС и административни тим ЈЛС спроводи набавке за потребе имплементација иницијатива. Овај задатак изискује планирање времена и ангажмана административне и финансијске службе ЈЛС. Одбор може да именује Градско односно Општинско веће или градоначелник. Постоји опција да се донесе Акт о образовању омладинског фонда у оквиру ког би се предвидело који орган оснива комисију младих односно омладински одбор. Дакле, када је у питању одговорност за формирање омладинског одбора, уколико није реч о партнерском моделу сарадње са цивилним друштвом, треба имати у виду да је омладински одбор саветодавно тело, формира га Општинско веће, а члан већа задужен за омладинску политику надгледа процес.

У оквиру **Анекса бр. 1** налазе се примери докумената који могу послужити као модел за припрему документације неопходне за спровођење ОФ јединице локалне самоуправе.

У оквиру **Анекса бр. 3** налазе се примери докумената који могу послужити као модел за припрему документације неопходне за рад Омладинског одбора.

⁴ Модели у Водичу су дефинисани на основу искуства и ради боље прегледности и пружања релевантних информација доносиоцима одлука.

Који су основни елементи модела ОФ плус?

- Функционална канцеларија за младе
- Функционалан савет за младе који преузима улогу омладинског одбора
- Буџет за ОФ
- Менторска подршка за омладински одбор тј. савет за младе
- Позив за омладинске иницијативе расписује ЈЛС
- Омладински одбор врши селекцију омладинских иницијатива
- Набавке за потребе имплементације омладинских иницијатива спроводи административни тим ЈЛС
- Завршни извештај и мониторинг реализованих иницијатива заједнички припремају омладински одбор тј. Савет за младе и ЈЛС

Како се организује ОФ плус?

У основи, модел ОФ плус је веома сличан моделу ОФ јединице локалне самоуправе, јер спровођење омладинског фонда, као и саму набавку материјала за потребе иницијатива обавља ЈЛС. Једина разлика у овим моделима је та што се код модела ОФ плус не формира омладински одбор са новим члановима, већ улогу омладинског одбора преузима Савет за младе. Како би Савет за младе могао да преузме улогу омладинског одбора, неопходно је да се у акту о образовању Савета као једна од надлежности предвиди да ће обављати послове и задатке које обавља омладински одбор (селекцију идеја и иницијатива која би се реализовале преко омладинског фонда, подршка неформалним групама и удружењима у току процеса спровођења иницијатива и друго). Такође, неопходно је члановима Савета за младе омогућити да стекну довољно знања кроз тренинг и менторство да обављају послове омладинског одбора ОФ.

Модел ОФ плус, подразумева да ЈЛС надгледа целокупан процес, док административна и финансијска служба расписују тендер за набавку материјала и опреме за спровођење омладинских иницијатива.

У оквиру **Анекса бр. 1** налазе се примери докумената који могу послужити као модел за припрему документације неопходне за спровођење **ОФ плус**.

ОФ у партнерству са удружењем

Који су основни елементи модела ОФ у партнерству?

- Успостављена сарадња са удружењем
- Опредељен буџет за удружења за спровођење ОФ
- Удружење формира омладински одбор
- Менторску подршку за омладински одбор организује удружење
- Удружење расписује позив за омладинске иницијативе
- Омладински одбор врши селекцију иницијатива
- Набавке за потребе имплементације омладинских иницијатива спроводи административни тим партнерског удружења
- Завршни извештај и праћење реализованих иницијатива заједнички припремају омладински одбор и партнерско удружење.

Како се организује ОФ у партнерству?

ЈЛС расписује позив за успостављање сарадње са удружењем, регистрованим на територији јединице локалне самоуправе, које жели и има капацитета и компетенције да спроводи ОФ. У смерницама Позива детаљно се објашњавају услови ОФ и дефинише се износ који је намењен спровођењу омладинских иницијатива.

Одабрано удружење је у обавези да:

1. Формира омладински одбор и обезбеди менторску подршку. Омладински одбор има најмање четири (4) члана који се бирају на конкурс који расписује партнерско удружење у складу са смерницама ЈЛС. Улога омладинског одбора је промоција рада ОФ, селекција пристиглих иницијатива и праћење њихове имплементације. Након формирања омладинског одбора важно је организовање менторства за чланове одбора. Чланови одбора пре било које активности и укључивања у рад ОФ стичу знања о промовисању конкурса, селекцији иницијатива, њиховом спровођењу и праћењу. Омладински одбор је у обавези да поред одабира најбољих иницијатива, прати и њихово спровођење и пружа подршку неформалним групама и удружењима младих и за младе у току трајања иницијатива.
2. Распише позив за спровођење омладинских иницијатива. У позиву се јасно дефинише да је намењен неформалним групама, али и удружењима младих и за младе. У позиву је важно да се дефинише и детаљно објасне услови фонда, шта се сматра неформалном групом и колико чланова може имати. Такође, у овом позиву је непоходно навести опредељени буџет за финансирање иницијатива.
3. Обави набавку материјала и опреме за спровођење иницијатива у складу са смерницама ЈЛС.
4. Пружа константну подршку како одбору, тако и младима који спроводе иницијативе
5. Извештава ЈЛС о резултатима.

У оквиру **Анекса бр. 2** налазе се примери докумената који могу послужити као модел за припрему документације неопходне за спровођење ОФ у партнерству са удружењем.

За коју циљну групу је ОФ намењен?

ОФ је као механизам укључивања младих **намењен свим младима** онако како то дефинише члан 3. Закона о младима - **омладина или млади су лица од навршених 15 година до навршених 30 година живота**. ОФ може бити посебно усмерен на неку групу младих – нпр. **осетљиве групе младих**.

МЛАДИ ИЗ МАЊИХ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА (18-30 ГОДИНА)

Када су млади из руралних подручја узраста од 18 до 30 година примарна циљна група ОФ, тада би циљ реализације ОФ био да се створе прилике за запошљавање, едукацију, као и за развој друштвене и културне сцене на локалу, чиме би се подстакло развој заједница које често остају запостављене. Такође, пружањем ресурса и подршке младима у руралним подручјима, ОФ има шансу да створи дугорочну промену у начинима на који млади виде и доживљавају своју улогу у друштву, подстичући их да постану лидери, предузетници и активисти који ће допринети одрживом развоју својих локалних заједница.

МЛАДИ ИЗ МАЊИХ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА (15-17 ГОДИНА)

Да би стимулисао и мотивисао младе да остану у својим заједницама и тиме дао одговор на одлив младих из руралних средина, ОФ може проширити своју циљну групу и на младе од 15 година па навише, укључујући средњошколски узраст. Овај приступ омогућава да се активно учешће младих промовише већ у фази образовања, када су још увек у средњим школама. Кроз ангажман у различитим иницијативама, ученици могу развијати кључне вештине као што су лидерство, тимски дух, критичко мишљење и упознати се са процесом доношења одлука на локалу. Учествојући у пројектима кроз рад у неформалним групама, уз менторство, они уче како да утичу на своје заједнице.

МЛАДИ У НЕЕТ СТАТУСУ

Млади који се налазе у НЕЕТ статусу су често маргинализовани и суочавају се са бројним социјалним и економским препрекама. ОФ пружа прилику овој групи да се поново укључи у друштвене процесе кроз подршку за реализацију њихових идеја и иницијатива, што може послужити као подстрек за запошљавање, стицање вештина и активније учешће у заједници.

Млади у НЕЕТ статусу су посебно важни за сваку заједницу и неопходно је пратити стопу и планирати мере како би стопа била што нижа.

Нпр. НЕЕТ стопа је виша у руралним него у урбаним срединама, а удео младих од 15 до 29 година који се налази у НЕЕТ популацији 2020. године износио је чак 20% (18,4% мушкарци и 21,6% жене). Како је циљана вредност у Стратегији за младе Републике Србије 2023-2030. да се до 2030. године овај процент смањи за дупло, односно да износи 11% - кроз спровођење ОФ на локалном нивоу може се утицати на решавање овог проблема. Стопа младих у НЕЕТ статусу од 15 до 24 године у 2023. години је износила 12,4%, а за групу 15 до 29 година 15,2% (АПС, 2023).

Омладински фонд пружа прилику младима који се налазе у НЕЕТ статусу да учествују у омладинским иницијативама и на овај начин развију своје вештине, стекну самопоуздање и често по први пут буду део неке активности која је значајна за њихову заједницу.

Ради информисања и ангажовања НЕЕТ групе, потребно је да позиви или обуке буду прилагођени како би активно укључили младе из ових група. То се пре свега односи на адекватно осмишљене кампање, позиве и радионице које су прилагођене потребама ове групе. Веома је важно назначити да је ОФ намењен НЕЕТ групи. Јасан и конкретан позив омогућава да се већи број НЕЕТ младих укључи у спровођење ОФ. Обуке би се фокусирали на оснаживање, вештине комуникације и

све оне практичне алате за спровођење идеја како би се осигурали резултати иницијатива. Велика важност, као и у оквиру других група младих, посвећује се менторском процесу како би добили додатну подршку у свим фазама учешћа у ОФ. На тај начин се директно доприноси инклузији и оснаживању младих који су често суочени с вишеструким изазовима.

ПОСЕБНО ДЕФИНИСАНЕ ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ

У периоду од 2021-2024, у одабраним локалним заједницама ОФ је био посебно намењен групама повратника, припадницима ромске националности и женама на селу старости до 40 година. ОФ је био дефинисан да подстакне активно учешће ових група у руралним заједницама. Резултати примене ОФ су били значајни, иницијативе које су биле намењене осетљивим групама биле су у складу са њиховим потребама и најважније од свега, укључивале су младе из ових група у процес креирања и спровођења иницијатива.

Који актери у ЈЛС су укључени у ОФ?

Како би јединице локалне самоуправе што успешније спровеле ОФ, неопходно је укључити: младе и неке од наведених осетљивих група младих као и актере који директно раде са младима, као што су:

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ

Као институционална јединица локалне самоуправе (градова или општина) задужена за спровођење омладинске политике на локалу, може, у сарадњи са другим релевантним актерима које договори ЈЛС, знатно усмеравати процес успостављања и спровођења ОФ.

ОМЛАДИНСКИ ЛИДЕРИ И / ИЛИ ОМЛАДИНСКИ РАДНИЦИ

Омладински радници и омладински лидери својим компетенцијама могу да подрже реализацију омладинских иницијатива. Пракса показује да је у оквиру ОФ поред финансијске подршке младима, кључна и менторска помоћ за вођење младих кроз целокупан процес.

Менторство пружа не само практичну помоћ младима у планирању и реализацији идеја, већ и подршку која је кључна за превазилажење несигурности и изградњу самопоуздања. Кроз ову врсту подршке, млади стичу важне вештине и постају самоуверенији и способнији да преузму улоге лидера.

УДРУЖЕЊА МЛАДИХ И ЗА МЛАДЕ

Како би се дошло до што већег обухвата младих, посебно из одређених осетљивих група, важно је укључити актере који директно раде са младима, као што су удружења младих и за младе. Ове организације препознају специфичне потребе младих, посебно младих из осетљивих група, као и младих који немају приступ ресурсима који су им потребни за лични и професионални развој. Удружења могу да укључе младе са којима сарађују и омогуће им приступ програмима, који осим едукативне вредности, подстичу њихово ангажовање, оснаживање и активно учешће у заједници.

ПРИВАТНИ СЕКТОР

Омладинске иницијативе омогућавају да локални предузетници препознају интерес и укључе се, чиме постају партнери у остваривању иницијатива. Ови предузетници, који могу бити власници малих и средњих предузећа, социјални предузетници или стручњаци из различитих индустрија, пружају не само финансијску подршку, већ и практичне савете, ресурсе и контакте који су од велике важности за младе.

Локални предузетници могу пружити простор за рад, опрему, материјал или чак организовати обуке и едукације које младима омогућавају да стекну нове вештине и искуства. Кроз сарадњу са омладинским иницијативама, предузетници доприносе развоју заједнице и исказују друштвену одговорност ка заједници.

ЈАВНИ СЕКТОР

- Као и у случају приватног сектора, јавни сектор се активно укључује у реализацију омладинских иницијатива. Рецимо, Јавно комунално предузеће често постаје кључни партнер у спровођењу омладинских иницијатива, нарочито када је реч о еколошким акцијама уклањања отпада, садње дрвећа, заштите животне средине, едукације о одрживом развоју, и сл. Такође, институције на локалном нивоу могу пружити логистичку подршку у форми простора, опреме или омогућити бесплатне обуке за младе, чиме се директно доприноси спровођењу њихових идеја.
- Поред тога, установе као што су средње школе, факултети, омладински центри или друге образовне и друштвене установе могу постати кључне за информисање и комуникацију са младима. Ове установе могу омогућити ширење информације о ОФ и могућностима ангажмана међу ученицима и студентима, чиме подстичу њихову активност и ангажман у заједници.

Улога јавног сектора је посебно важна у стварању система који омогућава да омладинске иницијативе постану одрживе и да добију институционалну подршку за дугорочни утицај.

Који су предуслови потребни за успостављање ОФ?

За успостављање ОФ, неопходно је обезбедити следеће:

ДОКУМЕНТА ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ

Постојање оквира омладинске политике, односно усвојена документа јавне политике за младе према Закону о планском систему (стратегија, програм, акциони план), која садрже јасне циљеве и приоритетне области за младе, и служе за обезбеђивање тематског оквира и приоритета ОФ.

Како би ОФ служио потребама заједнице, односно био у складу **са документима омладинске политике на локалном, покрајинском и националном нивоу**, тематски оквир позива/ конкурса ОФ би требало да се поклапа са приоритетима ових јавних политика.

ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ ЗА ПОДРШКУ ОМЛАДИНСКИМ ИНИЦИЈАТИВАМА ДЕФИНИСАНА У СТРУКТУРИ ЛОКАЛНОГ БУЏЕТА

Обезбеђивање финансијских средстава унутар општинског буџета за реализацију односно постојање програмске активности у сврху спровођења ОФ.

ЉУДСКИ РЕСУРСИ

Одређивање особе одговорне за ОФ унутар ЈЛС. Важно је и формирање тима задуженог за координацију и реализацију активности са јасно дефинисаним улогама и одговорностима. Како је у питању рад са младима, од посебне је важности да одговорна лица имају сва неопходна знања и вештине за рад са младима.

ПРОСТОР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АКТИВНОСТИ И СТРУЧНА ПОДРШКА ОМЛАДИНСКИХ РАДНИКА

Уколико постоји омладински простор опремљен потребним ресурсима и приступачан за различите групе младих, требало би информисати младе о омладинском простору као месту у коме могу да спроводе своје иницијативе. Значајан допринос могу да имају омладински радници у свом директном раду са младима у тим просторима.

Ако у заједници нема простора за младе, важно је проверити да ли могу да се користе просторије као што су школе, библиотеке, домови културе, простори ОЦД, итд.

ПАРТНЕРСТВА СА ЈАВНИМ, ЦИВИЛНИМ И ПРИВАТНИМ СЕКТОРОМ

Како би се успешно спроводио ОФ, значајно је успостављање формалних или неформалних партнерстава са различитим секторима друштва и особама које имају знања и вештине за директан рад са младима.

КАНАЛИ КОМУНИКАЦИЈЕ

Како би се дошло до различитих група младих и обезбедила двосмерна комуникација, потребно је користити језик прилагођен младима и све канале комуникације који допиру до младих нпр. савет за младе, омладински одбор, као и друштвене мреже и медије доступне младима.

ДОКУМЕНТИ И ОБРАСЦИ ОФ

Неопходно је да на самом почетку успостављања ОФ постоје јасна правила и процедуре, односно обрасци јавних позива, предлога пројеката/идеја/иницијатива, буџета, извештаја као и процеса мониторинга и евалуације. У овом документу сви примери докумената који се могу користити за припрему и реализацију налазе се у делу **Анекси**.

МЛАДИ

Срж сваког успешног ОФ јесу **млади**, активни учесници у доношењу одлука, предлагању иницијатива и спровођењу активности. Овај приступ осигурава да је ОФ прилагођен њиховим потребама, и да јача њихову одговорност кроз активно и смислено учешће.

ОБУКА, МЕНТОРСТВО И ПОДРШКА

Обука, менторство и подршка младима у спровођењу иницијатива су кључни предуслови за успех ОФ. Менторство од стране искусних стручњака, као и тренинзи који покривају различите аспекте управљања пројектима, укључивања заједнице, вештина комуникације, специфичних тематских области, значајно повећавају шансе за успех омладинских иницијатива.

ПОЛИТИЧКА ВОЉА

Неопходна је **политичка воља** власти на локалном нивоу за омладинску политику и оснаживање младих. Политичка воља омогућава не само формалну подршку, већ и активно ангажовање релевантних актера у заједници као што су јавни, приватни и цивилни сектор. Ово значи да власти на локалном нивоу **препознају младе као приоритетну групу**, која је у фокусу планирања, буџетирања и реализације локалних омладинских политика – како је то предвиђено јавним политикама које се односе на ову област.

Који процеси су значајни за ОФ?

Како би ОФ био успешан, без обзира на модел, требало би обезбедити следеће:

ИНФОРМИСАЊЕ, ПРИЈАВА, СЕЛЕКЦИЈА И АНГАЖОВАЊЕ МЛАДИХ ЗА ОФ НА ПАРТИЦИПАТИВАН И ТРАНСПАРЕНТАН НАЧИН

За иницијално укључивање младих у ОФ, њихову селекцију и ангажовање потребно је обезбедити транспарентност и адекватну репрезентативност.

Информисање младих треба да буде пропраћено додатним промотивним активностима, како би се осигурало да сви млади добију информације и имају прилику за пријаву.

Млади могу да се информишу о могућности укључивања путем јавног позива, могу бити директно ангажовани и анимирани кроз **Савет за младе** и/или **Омладински одбор ОФ**.

Омладински радници и омладински лидери који директно раде са младима могу да буду велика подршка.

Досезање младих **путем локалних удружења младих и/или за младе** представља могућност да се искористе већ успостављени канали комуникације, поверење младих и ресурси што може значајно допринети успешности укључивања и ангажовања циљне групе.

Омладински кампови, као један од могућих формата за досезање и мотивацију и оснаживање младих, прилика су за младе људе да се упознају са циљевима ОФ-а, развију своје идеје и добију повратне информације од ментора. Кроз ове кампове, млади људи могу директно радити на својим иницијативама и добити подршку која им је потребна за даљи развој својих идеја.

УКЉУЧИВАЊЕ МЛАДИХ У ПРОЦЕС ДОНОШЕЊА ОДЛУКА

Неки од елемената ОФ представљају механизме за укључивање младих у доношење одлука.

То су:

- **омладински одбор** (улога је представљена)
- **инкубатори идеја** (различитих формата попут раније поменутих омладинских кампова)
- **програми за омладинске лидере** који помажу младима да развију своје идеје и преузму вођство у њиховој реализацији
- **Савет за младе** – у одређеним случајевима управо ти млади могу да чине омладински одбор

АНАЛИЗА И РАЗУМЕВАЊЕ ПОТРЕБА РАЗЛИЧИТИХ ГРУПА МЛАДИХ И ЗАЈЕДНИЦЕ ЗА РАЗВОЈ ОМЛАДИНСКИХ ИНИЦИЈАТИВА

Анализа потреба је кључна фаза у развоју иницијатива, али и кључ успеха ОФ. Потребно је да млади добро **идентификују проблеме и потребе заједнице, дефинишу промену коју желе да постигну** да би осмислили релевантне и одрживе иницијативе. Младима се у овој фази обично пружа подршка кроз радионице и обуке. Овај корак помаже у обезбеђивању да пројекти буду усклађени са локалним приоритетима и да имају стваран утицај.

У овој фази, велику и значајну улогу у смислу оријентира игра тематски оквир локалне **омладинске политике** који је постављен на почетку процеса – омладинска иницијатива би требало да буде оријентисана ка одабраним циљевима.

Младима се омогућава да критички сагледају контекст, шта им се допада, као и шта им недостаје у њиховим заједницама, и да на тој основи **развијају идеје како би заједница требало да изгледа за неколико година**.

На основу овог дела се одређују реалистичне и изводљиве иницијативе у датом контексту. Млади дефинишу питања и теме релевантне за младе у заједници, потом идентификују факторе који утичу на њих, као и препреке, ризике или изазове, да би се затим разматрале мере које треба предузети како би се нашла решења. Одређени критеријуми могу се такође увести како би се обезбедило да иницијативе буду усмерене на циљеве, а да се не поставе нереална очекивања за младе.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ПИСАЊЕ ПРЕДЛОГА ИНИЦИЈАТИВА И ПЛАНИРАЊЕ БУЏЕТА

За писање предлога иницијатива и планирање буџета, младима се пружају обуке и ресурси за израду квалитетних предлога који јасно дефинишу проблеме на које желе да одговоре, реалне циљеве, активности, резултате и потребна средства.

Планирање буџета укључује рачунање свих трошкова иницијативе, укључујући материјале, људске ресурсе и друге трошкове, како би се осигурала ефикасна и транспарентна употреба средстава.

Узимајући у обзир специфичан положај, знање и искуство младих потребно је обезбедити обуке како би се осигурало да млади имају потребна знања и вештине да напишу предлог иницијативе и буџет, као и довољно знања и вештине да спроведу своју иницијативу.

СПРОВОЂЕЊЕ ОМЛАДИНСКИХ ИНИЦИЈАТИВА

Спровођење иницијативе представља **спровођење планираних активности у складу са временским оквиром и буџетом**.

У овој фази најзначајније је менторство, односно подршка младима у решавању проблема са којима се суочавају. Такође је важно одржавати мотивацију међу младима, што се може постићи редовним **састанцима, праћењем напретка, комуницирањем резултата и достигнућа и пружањем додатне помоћи када је то потребно – посебно је важно да не прође превише времена између припреме и реализације иницијативе**, како би мотивација младих остала висока.

ОБУКЕ, МЕНТОРСТВО, УМРЕЖАВАЊЕ

Основна знања млади стичу на обукама о управљању пројектима, комуникацији, финансијском управљању и другим релевантним темама. Поред одабира садржаја обука у складу са капацитетима младих како би млади на што бољи начин реализовали ОФ, важан је и одабир оних који те обуке спровode. Са тим у вези, за рад са младима важно је да се одаберу особе које поред стручних знања имају и директно искуство у раду са младима.

Обуке за јачање капацитета младих могу се спровести кроз ангажовање интерних кадрова јавног сектора кроз процесе преноса знања или ангажовањем акредитованих тренера (такође могу укључивати омладинске раднике, као и представнике организација цивилног друштва).

Менторство је такође важно за пружање континуиране подршке и савета током целог процеса. Менторство може да се реализује у било којој од фаза ОФ – али најзначајније је у току припреме и потом током реализације иницијативе.

Менторство се може одвијати индивидуално и групно, најчешће кроз интерактивне формате као што су радионице, састанци, дискусије, рад у малим групама, вршњачка менторисања и слично. Ментори могу бити млади који су већ прошли кроз ОФ, омладински радници и лидери, експерти за рад са младима из цивилног друштва и сл. Ментори би

поред знања и вештина за управљање пројектима требало да познају локални контекст и искуство у раду са младима.

ПРАЋЕЊЕ (МОНИТОРИНГ) И ЕВАЛУАЦИЈА

Мониторинг и евалуација мере успешност пројеката и утицаја ОФ. Мониторинг подразумева редовно прикупљање података о напретку подржаних иницијатива. Евалуација процењује да ли су и који резултати постигнути.

За мониторинг, потребно је да млади редовно извештавају о резултатима а одговорна особа их повремено посећује, организује састанке (уживо или онлајн) на којима се дискутује о реализацији иницијативе – док се она спроводи.

У евалуацији се у обзир узима више аспеката. Квантитативни подаци се прикупљају путем упитника и пружају доказе о променама које су реализоване иницијативе донеле, попут броја реализованих иницијатива, остварених партнерстава, реализованих активности и резултата. Квалитативни подаци се прикупљају кроз нпр. фокус групе и интервјуе са учесницима ОФ и корисницима иницијатива, како би се продубила анализа резултата и промена после реализације ОФ.

ПЛАНИРАЊЕ ОДРЖИВОСТИ

Планирање одрживости је важно за осигурање дугорочног утицаја и успеха иницијатива подржаних у оквиру ОФ. Узимајући у обзир резултате прикупљене мониторингом и евалуацијом, потребно је **развијати стратегију која ће осигурати нове циклусе ОФ али и финансирање активности које уследе после иницијатива.** Ту се пре свега мисли на тражење додатних извора средстава, успостављање партнерстава и интеграцију иницијативе у постојеће локалне структуре.

За ову фазу значајни су сви они увиди и информације које се добију кроз менторски рад, мониторинг и евалуацију. Ово је нарочито важно како би се осигурала мотивација наредних генерација младих да учествују у ОФ.

Млади који су укључени у ОФ у свим његовим фазама од припреме, одабира до спровођења иницијатива имају осећај власништва над процесом. Поред тога, млади који су били део ОФ би могли да буду вршњачки ментори и да остану део ОФ, а на тај начин постају и део подршке новим генерацијама младих.

АНГАЖОВАЊЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И КОМУНИКАЦИЈА

Ангажовање шире заједнице и комуникација су такође од изузетне важности за успех ОФ. Ово укључује **информисање младих и шире заједнице о активностима и резултатима фонда, као и комуникацију са свим релевантним актерима, док транспарентност и редовно извештавање** помажу у изградњи поверења између младих и ЈЛС.

Млади који су до сада реализовали иницијативе имали су могућност да добију подршку од своје околине и локалних бизниса. Управо овакав пример синергије између јавног, приватног и цивилног сектора сведочи о значају грађанског активизма, као и омладинског активизма. Ангажовање младих, као и свих других релевантних актера у решавање актуелних изазова на локалу, доводи до одрживих решења које креирају млади за младе.

Како се обезбеђује одрживост ОФ?

Имплементација Стратегије за младе (2023-2030) на локалном нивоу је кључна за спровођење омладинске политике па самим тим и за ОФ, јер омогућава прилагођавање општих циљева специфичним потребама и изазовима локалних заједница, посебно у руралним подручјима, где је отежан приступ културним, здравственим, социјалним и другим услугама.

Финансијска одрживост ОФ зависи од прецизно дефинисане програмске структуре локалног буџета. **Локална самоуправа би требало да предвиди посебну програмску активност за подршку омладинским иницијативама, с обзиром на то да су неопходна средства кључна за спровођење омладинских иницијатива.** Посебна програмска активност („Подршка омладинском фонду“) је најбоље решење, али за потребе реализације ОФ могу се користити и средства из програмских активности предвиђена за спровођење програма подршке цивилном друштву. Поред наведених, могу се користити и средства намењена за функционисање канцеларије за младе, ако су планирана за функционисање ОФ.

Поред тога, ЈЛС може конкурисати са идејом спровођења ОФ на различите националне и међународне конкурсе доделе средстава – више у **Анексу бр. 5: Одрживо финансирање**. Укључивање различитих актера кроз мрежу подршке, медијску промоцију и сарадњу може значајно допринети повећању интересовања младих и побољшању квалитета омладинских иницијатива. Од кључног значаја је **партнерство** са организацијама цивилног друштва и неформалним групама, као и омладинским лидерима и омладинским радницима, јер ова партнерства доприносе већем утицају ОФ у заједници. Стога су **видљивост и умрежавање** важни аспекти који омогућавају да се ОФ препозна као значајан алат за развој локалних заједница.

Како комуникација води до успеха ОФ?

Како би се обезбедило да сви напори, резултати и промене буду јасно видљиви, комуникација представља важан аспект ОФ. Ово се односи на информисање, мотивацију и ангажовање младих, реализацију њихових идеја, као и на промоцију постигнутих успеха. За постизање ових циљева, потребно је креирати **план комуникације** који укључује **преглед постојећих, релевантних активности у оквиру омладинске политике на нивоу ЈЛС**.

План комуникације, као и саджај који се комуницира са младима би требало прилагодити потребама младих, користећи канале комуникације популарне међу младима. Уколико ЈЛС сарађује са ОЦД, те организације могу преузети водећу улогу у овом сегменту.

Важно је да ЈЛС активно учествује у промоцији како би допринела легитимитету ОФ и видљивости постигнутих резултата у јавности.

- Промотивни материјали би требало да буду прилагођени циљној групи младих којима је ОФ намењен. То подразумева **коришћење језика који је разумљив и приступачан младима**, као и јасно истацање кључних информација о ОФ, циљевима, очекиваним резултатима и временском оквиру реализације.
- **Визуелни садржаји** би требало да буду атрактивни и креативни како би додатно привукли пажњу младих.
- Када је реч о **организацији догађаја и презентација**, они би требало да укључују младе - посебно чланове Омладинског одбора, локалног Савета за младе или партнерских организација које могу креирати интерактивне формате попут **инфо сесија, радионица или омладинских кампова**. Ако ОФ спроводи само ЈЛС, требало би не само да укључе младе, већ и организују конкретне догађаје којима се промовише позив за учешће. Препоручује се и коришћење постојећих локалних манифестација како би се ОФ представио младима који су већ окупљени на тим догађајима.
- Односи с јавношћу такође представљају важан сегмент успешне реализације ОФ. Кључно је припремити **медијски план**, као и **план комуникације и за друштвене мреже**. То укључује објављивање саопштења за медије о почетку пројекта и позиву за пријаву, редовно информисање о напретку, односно промоцији постигнутих резултата. Такође, пожељно је успоставити сарадњу са локалним или регионалним медијима како би се додатно повећала видљивост. Континуирана комуникација на друштвеним мрежама је од посебне важности, уз коришћење формата попут видео садржаја које преферирају млади, чиме се доприноси њиховом активном ангажовању. Више детаља можете наћи у **Анексу бр. 4: Комуникациони план**

Пожељно је да комуникација према јавности о ОФ садржи следеће поруке о омладинским иницијативама:

Млади су покретачи добрих промена у својој заједници, а не само пасивни посматрачи.

Млади осмишљавају и спроводе иницијативе по својој мери, у складу са темама које њих интересују и које недостају у њиховој заједници.

Кроз спровођење ових омладинских иницијатива млади јачају самопоуздање, развијају тимски дух и осећај поноса на своју заједницу.

Кроз ову врсту ангажмана у заједници рађају се нови млади лидери који затим постају узор другим младим људима.

Активни млади људи такође активирају саму заједницу!

Дугорочно улагање у иницијативе младих показује посвећеност јединице локалне самоуправе да задржи младе људе у својој заједници и створи услове за развој њиховог пуног потенцијала.

Резултати у медијима

У току реализације и медијске промоције омладинских иницијатива путем механизма омладинског фонда у периоду од 2021. до 2024. године идеје младих су биле добро прихваћене у локалним медијима, посебно кроз рад фондација. Фондација Јелена Шантић је снимила кратке филмове који приказују примере добре праксе и пружила је иницијативама младих додатну обуку за друштвене медије и активизам.

Фондација Дивац је имала децентрализованiji приступ где су млади у Одборима промовисали иницијативе на својим профилима на друштвеним мрежама - Инстаграму и Фејсбуку. Било је очигледно да **су млади људи вештији и да се боље сналазе у промоцији идеја на новим (друштвеним) медијима**, укључујући и ТикТок. Добри примери су, такође, платформа Storyteller где се блог о иницијативама младих комбиновао са кратким видео записом (ЦЕКОС) или у Пожаревцу подкаст Ген3 где су промовисане све омладинске иницијативе из региона.

Четири кратка филма са dobrим примерима праксе можете наћи на следећим линковима:

Како функционишу успешни примери ОФ?

У овом поглављу представљена је улога фондација и ОЦД у ОФ и резултати који су постигнути у оквиру Немачке развојне сарадње коју је спроводио ГИЗ у сарадњи са Министарством туризма и омладине у периоду од 2021-2024.

ФОНДАЦИЈА ДИВАЦ

Фондација Дивац развија одрживе односе са локалним самоуправама кроз заједничке пројекте и иницијативе које су усмерене на јачање капацитета заједница и оснаживање младих, кроз период дуг скоро деценију. Кључни аспект ове сарадње била је подршка у смислу административних и финансијских капацитета, комуникација и укљученост локалних актера у све фазе пројектних активности.

Фондација Дивац је развила програм ОФ заснован на моделу Омладинске банке, а модел је прилагођен потребама, могућностима и контексту у Србији као **јединствен начин укључивања младих у интеракцију са локалном заједницом**. Основни принцип модела је да **све активности воде млади људи**.

Локални омладински одбор у одабраној јединици локалне самоуправе састоји се од 8 младих који чине Одбор и одговорни су за мотивисање младих да се пријаве за финансирање својих идеја, селектовање најбољих локалних омладинских иницијатива и укључивање других младих људи, локалних предузетника и чланова заједнице у њихову реализацију и решавање локалних проблема.

Модел је даље развијен у сарадњи са МТО и ГИЗ, како би се створиле подстицајне прилике за омладину у руралним срединама и укључиле осетљиве групе младих.

Овај модел омладинског фонда чини иницијална **група младих лидера, која функционише као одбор односно селекциона комисија и одговорна је за свеукупно управљање и надгледање пројектних идеја младих**. Како би се осигурала посвећеност заједнице и изградили капацитети за одрживост кроз додатна финансирања, Фондација Дивац потписује Меморандум о сарадњи са ЈЛС.

Још једна посебност је чињеница да **омладинске иницијативе прате и менторишу управо млади лидери** (чланови одбора) који су по завршетку обуке стекли знања и вештине како написати пројекат, како комуницирати са управом, са вршњацима, са кључним заинтересованим странама, како управљати пројектима и процењивати потребе младих. Овим млади преузимају одговорност за информисање, укључивање актера из заједнице као што су културни центри и школе, објављивање позива за пријаве, одабир и за надгледање спровођења омладинских иницијатива.

Уз подршку Немачке, Фондација Дивац је подржала реализацију 150 иницијатива младих из Обреновца, Прокупља, Зајечара, Власотинца и Владичиног Хана у два циклуса ОФ. Млади су организовали обуке за коришћење 3D штампача, Дане каријере, дизајнирали и изводили позоришне представе, осликавали мурале, реновирали спортске терене и јавне просторе где се млади окупљају. ОФ је посебно укључио и иницијативе младих који су се вратили у своје заједнице.

НАПОМЕНА:

Преко 70% иницијатив реализовали су млади из руралних подручја. На овај начин је укључено више од 10.000 људи (не)посредно кроз све спроведене активности.

Фондација Дивац потписује **Меморандум о сарадњи са изабраном локалном самоуправом** ради формирања Омладинског фонда за подршку иницијатива младих. Додатно финансирање за иницијативе младих су обезбедиле општине Обреновац, Власотинце и Зајечар.

Више информација о активностима Омладинског фонда Фондације Дивац доступно је **овде**.

Локална ОЦД као носилац ОФ, искуства на пројекту

Уз подршку локалних организација цивилног друштва реализовано је **45 иницијатива у руралним заједницама у Апатину, Сомбору, Оџацима, Кули, Ваљеву, Костолцу, Пожаревцу, Зајечару, Владичином Хану, Власотинцу, Бору, Смедеревској Паланци, Врању.**

Млади су информисали вршњаке путем подкаста, осликавали мурале, спроводили еко-акције, дебате, радионице Форум театра, уредили омладинске просторе, локалне спортске терене и сеоске паркове, спроводили радионице о неформалном образовању, социјалним питањима и менталном здрављу, организовали акције садње дрвећа од стране младих повратника, промовисали положај младих у руралним срединама и слично.

ОЦД су окупиле младе мотивисане да постану локални омладински лидери на омладинским камповима на којима су развијали идеје. Структура фонда, циљ, циљне групе, одређивање тема креирани су заједно са партнерима кроз плански вођен процес. Структура ОФ формирана је на основу капацитета идентификованих у локалној заједници и заједнички је обликована са младима и другим актерима заједнице.

Улога пет локалних удружења за младе из Сонте, Ваљева, Костолца, Зајечара и Владичиног Хана, поред организације односно учешћа у омладинским камповима, била је да допринесу досезању и подршци младих у спровођењу иницијатива на локалном нивоу кроз менторство, обезбеђивање ресурса, простора за састанке и промотивне активности.

Фондација Јелена Шантић

Фондација Јелена Шантић се фокусира на развој културе у мањим местима. Ова Фондација развила је механизам са основним принципима за управљање и спровођење **Омладинског културног фонда од стране младих**. Стручни тим фондације пружа финансијску, менторску и техничку подршку омладинским културним иницијативама у руралним срединама. Путем овог фонда, младима се пружила подршка у стварању и имплементацији **десет културних и друштвено ангажованих идеја у девет руралних заједница**.

У оквиру сарадње о којој је реч, спроведене су различите активности у селима **Житни Поток, Бериље и Џигољ града Прокупља, Ваљеву, Косјерићу, Вранову, селима Сонта, Свилојево и Пригревица општине Апатин, Зајечару, селу Сеча Река општине Косјерића, Великој Плани, Књажевцу и Владичином Хану**. Иницијативе младих које су подржане подразумевале су израде мурала, прављење накита на инклузивним радионицама, радионице увежбавања циркусних вештина, позоришне представе за децу, као и позоришне и музичке фестивале, драмске радионице и изложбе, интерактивне радионице на тему интеркултурализма кроз укључивање младих из осетљивих група и слично. Такође, неке од поменутих иницијатива допринеле су унапређењу **положаја жена на руралу** тако што су им дале алате за решавање различитих животних изазова, пружајући им могућност да размењују искуства са другима на сличним позицијама или кроз ангажовање у заједничким креативним активностима.

Како су изгледале неке од подржаних активности погледајте у кратким филмовима:

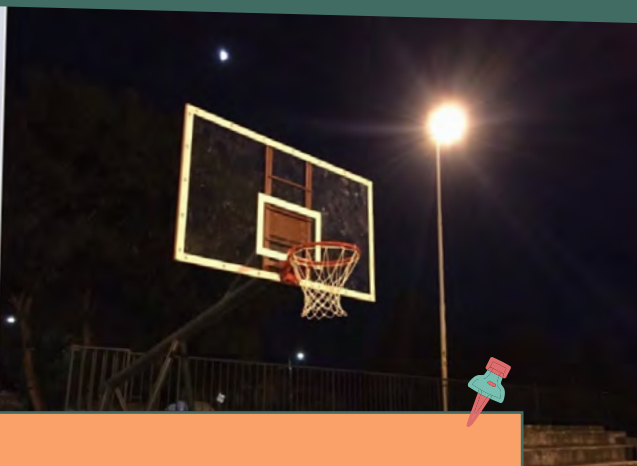
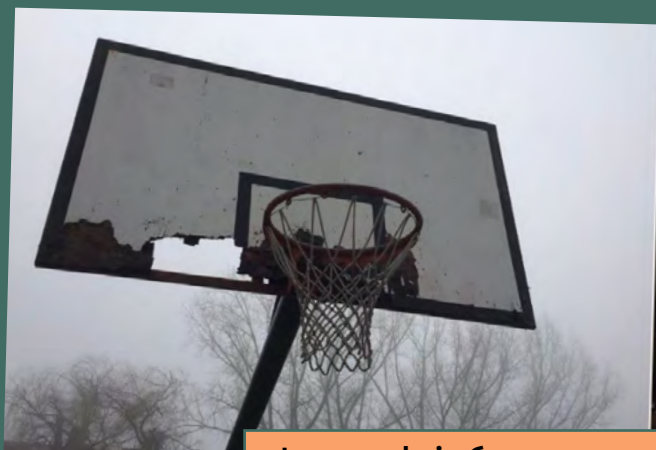

Outhide фестивал

Фестивал мале трубе

Прилог

Фотографије омладинских иницијатива

Фотографија бр.1

Иницијатива *Бирам спорт* у селу Ладовица, Власотинце

Фотографија бр.2

Иницијатива *Лопта је бачена* у селу Сонта, Апатин

Фотографија бр.3

Иницијатива *Еко млади* у селу Полом,
Владичин Хан

Фотографија бр.4

Иницијатива *Gen Zee's подкаст*,
Пожаревац

Фотографија бр.5

Летњи камп за развој омладинских
иницијатива *Young Čejndžeri 1*, Дивчибаре

Фотографија бр.6

Летњи камп за развој омладинских иницијатива *Young Čejndžeri 2*, Књажевац

Фотографија бр.7

Јесењи камп за развој омладинских иницијатива *Млади у акцији* у организацији Локалне иницијативе Владичин Хан, Врање

Фотографија бр.8

Иницијатива *Дођи на крафтер,*
Зајечар

Фотографија бр.9

Иницијатива *Курс пчеларства*
за младе – пчеле и ми,
Прокупље

Фотографија бр.10

Иницијатива *Курс пчеларства*
за младе – пчеле и ми,
Прокупље

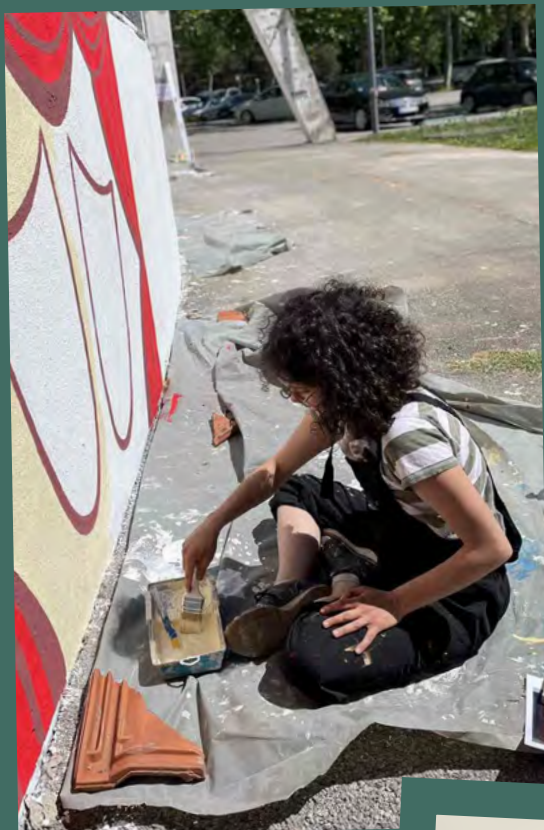
Фотографија бр.11

Иницијатива *Млади треба да знају*,
Ваљево

Фотографија бр.12

Иницијатива *За лепши одмор у природи у*
селу Батуловце, Власотинце

Фотографија бр.13

Иницијатива За
лепше лице нашег
града, Обреновац

Фотографија бр.14

Иницијатива Мурал
Дијане Будисављевић
и њене деце у селу
Чонопља, Сомбор

Фотографија бр.15

Иницијатива *Outhide* фестивал – мурал
Црни Тимок, Зајечар

Анекс

1.1 Јавни позив који расписује ЈЛС за формирање омладинског одбора

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ОПШТИНА _____

Општинско веће

Број:

Датум: _____ 2025. године

(назив ЈЛС)

На основу члана бр. _____ став бр. _____ тачка бр. _____ Статута општине/града _____ („Сл. Гласник _____”), а у вези са чланом бр. _____ Одлуке о основању Омладинског фонда општине/града _____, Општинско веће/ Градско веће _____ објављује:

ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА ПРЕДЛАГАЊЕ КАНДИДАТА ЗА ИЗБОР ЧЛАНОВА ОМЛАДИНСКОГ ОДБОРА ОМЛАДИНСКОГ ФОНДА ОПШТИНЕ/ГРАДА _____

I

Позивају се удружења младих, удружења за младе, неформалне групе младих, организације цивилног друштва са територије општине/града _____ да поднесу образложене предлоге кандидата за чланове Омладинског одбора омладинског фонда општине/града _____ (у даљем у тексту: Омладински одбор).

II

Омладински одбор врши активности које се односе на функционисање Омладинског фонда општине/града _____, који укључују и спровођење конкурса, одабир и утврђивање предлога иницијатива удружења младих, удружења за младе и неформалних група младих који ће се финансирати из Омладинског фонда општине/града _____.

III

Омладински одбор има _____ чланова које бира Општинско веће општине/града _____, на предлог овлашћених предлагача.

IV

Чланови Омладинског одбора се бирају на период од 2 године.

V

Чланови Омладинског одбора не заступају ставове или интересе организације које су их предложиле, већ своју дужност обављају самостално, по сопственом знању и савести, у општем интересу и у складу са Законом и актима општине/града _____.

Нико нема право да на било који начин утиче на рад чланова Омладинског одбора, нити су они дужни да поштују било чије инструкције у вези са својим радом, изузев одлука надлежних органа општине/града _____ које се односе на рад Омладинског фонда.

VI

Приликом предлагања и избора чланова Омладинског одбора општина/град _____ ће водити рачуна о принципу родне равноправности.

VII

Члан Омладинског одбора може бити млада особа са територије општине/града _____, члан/чланица удружења младих, удружења за младе, неформалне групе младих, организације

цивилног друштва са територије општине/града _____, као и млада особа са територије општине/града _____, која се истакла у друштвеним активностима, науци, уметности и спорту.

Члан Омладинског одбора не може бити лице које је функционер у политичкој странци у смислу прописа који уређују област сукоба интереса при вршењу јавних функција, лице које је правноснажно осуђено за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци. Млади из става 1. ове тачке у смисли члана 3. став 1. тачка 1. Закона о младима („Сл. гласник РС“ број 50/2011 и 116/2022 – др. закон) су лица од навршених 15 година до навршених 30 година живота.

VIII

Предлог кандидата треба да садржи:

- име и презиме кандидата;
- датум, година и место рођења кандидата;
- адресу становања, број телефона и адресу за пријем електронске поште кандидата;
- податке о образовању кандидата;

- биографију кандидата у којој су наведене активности кандидата у области омладинске политике, рад у цивилном сектору и други подаци који га чине подобним за члана Омладинског одбора.

IX

Образложени предлог кандидата за члана Омладинског одбора овлашћени предлагач подноси Општинском већу општине/града _____ у року од 15 дана од дана објављивања овог јавног позива.

Рок за подношење предлога кандидата почиње да тече наредног дана од дана када је овај јавни позив објављен на веб презентацији општине/града _____.

Предлог кандидата се доставља на адресу: Општина/Град _____, Општинско/Градско веће, _____ (адреса и назив Општине/Града), са назнаком „за Јавни позив за предлагање кандидата за избор чланова Омладинског одбора Омладинског фонда општине/града _____”.

Предлог кандидата се може доставити непосредно, предајом Писарници Општинске/Градске управе општине/града _____, или поштом, препорученом поштом.

Неблаговремени и непотпуни предлози кандидата неће се разматрати.

Све додатне информације о овом јавном позиву могу се добити од стране Општинске/Градске управе општине/града _____, слањем упита на електронску адресу _____ или путем телефона _____.

Решење о избору чланова Омладинског одбора доноси Општинско/Градско веће општине/града.

X

Овај јавни позив објављује се у „Службеном гласнику општине/града _____” и на веб презентацији општине/града _____.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНСКОГ ВЕЋА

Председник општине

Анекс 1.2 Јавни позив који расписује ЈЛС за достављање предлога омладинских иницијатива

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Омладински фонд
Омладински одбор
Датум:

(назив ЈЛС)

ЈАВНИ ПОЗИВ

за финансирање омладинских иницијатива удружења младих, удружења за младе и неформалних удружења младих са територије општине _____ у 2025. години из Омладинског фонда општине _____

I

Предмет јавног позива је подношење пријава за финансирање иницијативе удружења младих, удружења за младе и неформалних удружења младих са територије општине/града _____ у 2025. године из Омладинског фонда општине/града _____.

Иницијатива из става 1. ове тачке морају да садрже циљеве који се односе на побољшање квалитета живота младих у општини/граду _____, а посебно на оне које се односе на запошљавање, образовање, културу, спорт, инклузију, људска права, интеркултурализам, заштиту животне средине, равноправност, пољопривреду и квалитетно провођење слободног времена.

II

Пријава мора да садржи:

- Податке о подносиоцу пријаве
 - Опис иницијативе;
- Спецификацију трошкова планираних активности (буџет иницијативе);
 - Износ средстава који се потражује од Омладинског фонда.

III

Опис иницијативе из тачке II Јавног позива нарочито садржи: област у којој се реализује иницијатива и циљеви реализације; активности које ће се предузимати у циљу реализације иницијативе; актере и оквирни број лица која ће учествовати у реализацији иницијативе; период реализације; очекиване ефекте и допринос унапређењу положаја младих на територији општине/града _____.

IV

Средства за реализацију иницијативе из тачке I овог јавног конкурса обезбеђена су у оквиру Омладинског фонда општине/града _____ за 2025. годину у укупном износу од _____, и то: - _____, Очувања културне и историјске традиције: Програм број - _____, Програмска активност број _____ - _____, Функција број _____ - _____, Економска класификација _____ - _____.

Подносиоци пријаве морају се стриктно придржавати пријавног обрасца и попунити све стране према назначеним редоследима.

Рок за подношење пријаве је _____ 2025. године до _____ часова.
Максимални износ одобрених средстава из Омладинског фонда је _____ РСД по иницијативи.

V

Пријава на Јавни позив подноси се на обрасцу који је саставни део конкурсне документације и може се наћи на сајту општине/града _____.

Уз пријаву се подноси:

- Образац пријаве на конкурс (Образац 1);

Комплетна конкурсна документација доставља се у затвореној коверти.

Образац пријаве на Јавни позив са одговарајућом документацијом и подацима о подносиоцу пријаве предаје се на писарницу Општинске/Градске управе _____ или препорученом поштом на адресу: Општинска/Градска управа _____, ул. _____, са назнаком:

“Пријава на јавни позив за финансирање иницијатива удржења младих, удружења за младе и неформалних удружења младих са територије општине/града _____ у 2025. години из Омладинског фонда општине/града _____ - НЕ ОТВАРАТИ”.

VI

Омладински одбор Омладинског фонда по завршетку Јавног конкурса разматраће пристигле пријаве, направити селекцију и предлог иницијатива који ће се финансирати из Омладинских фондова.

Решење о финансирању на основу предлога Омладинског одбора, донеће Општинско веће општине/града _____.

VII

Удружење младих, удружење за младе и неформална група младих којима буду одобрена средства дужна су да иста користе наменски.

Организације из става 1. ове тачке дужне су да по реализацији пројекта поднесу извештај о утрошку одобрених средстава.

У случају неблаговремене доставе Извештаја и одступања од иницијативе за коју су одобрена средстава без претходне сагласности Омладинског одбора, подносилац пројекта са којим је закључен уговор дужан је да у буџет општине/града _____ врати износ средстава одобрених у складу са уговором.

VIII

За све додатне информације везане за Јавни позив заинтересовани се могу обратити на телефон _____ (навести име и презиме контакт особе).

Анекс 1.3

Формулар за пријаву на конкурс који расписује ЈЛС за достављање иницијатива ⁵

Формулар за пријаву на конкурс у оквиру омладинског фонда

(Молимо вас да формулар доставите на највише 10 куцаних страна)

Конкурс намењен неформалним групама младих (у даљем тексту група)

и регистрованим удружењима младих и удружењима за младе (у даљем тексту удружења)

I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1. Назив омладинске групе/удружења:	
2. Место:	
3. Поштанска адреса (односи се само на регистрована удружења):	
4. Назив ваше иницијативе:	
5. Место реализације иницијативе:	
6. Име и презиме подносиоца пријаве:	
7. Контакт (број телефона) подносиоца пријаве:	
8. Имејл адреса:	
9. Веб сајт и/или линк ка профилима на друштвеним мрежама (уколико група/удружење има сајт или друштвене мреже)	
10. Трајање активности (3 до 6 месеци): (навести датум и месец почетка активности као и датум и месец завршетка активности):	

II ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОДНОСИОЦУ ПРИЈАВЕ

Опишите укратко вашу омладинску групу/удружење (када сте настали, ко чини вашу омладинску групу/удружење, чиме се бави ваша група/удружење, које су области вашег деловања, циљеви, итд.)	
Активности и резултати. Опишите укратко основне активности и најзначајније резултате ваше неформалне групе/удружења у последњих годину дана. Напомена: Група / удружење се могу пријавити и уколико немају претходно искуство.	

III ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРЕДЛОЖЕНИМ АКТИВНОСТИМА

1. Сажетак иницијативе

Опишите укратко шта је ваш предлог активности у заједници наводећи кључне информације о циљу, планираним активностима и очекиваним резултатима. На који начин ваша иницијатива доприноси развоју заједнице? (максимално до 250 речи, предлажемо да сажетак попуните на крају).

2. Наведите општину и тачну локацију где ће се ваше активности спроводити

3. Опишите укратко проблем који ваша иницијатива може решити

Наведите и опишите проблем (изазов) у заједници који ваша иницијатива и активности у оквиру иницијативе решавају. Колико младих, жена, Рома, младих из руралних подручја (младих из осетљивих група) и других грађана је погођен проблемом? Опишите на који начин ће ваша иницијатива допринети решавању проблема.

4. Наведите циљ који желите да постигнете својом иницијативом

Посебно наведите колико младих, жена, Рома, младих из руралних подручја (младих из осетљивих група) ће имати непосредну корист од реализације ваших активности:

5. План активности

Које кључне активности планирате да спроведете како бисте остварили циљ иницијативе. Молимо попуните табелу у наставку?

РБ	Активности	Потребни ресурси	Време трајања (навести датум почетка и краја активности)	Одговорна особа
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

5.1. Опис плана активности

Опишите наративно сваку од планираних активности из табеле у једном пасусу. Наведите када планирате да реализујете активности, где планирате реализацију активности, кога укључујете у реализацију, који ресурси су вам потребни за реализацију активности.

6. Укључивања грађана

Опишите наративно сваку од планираних активности из табеле у једном пасусу. Наведите када планирате да реализујете активности, где планирате реализацију активности, кога укључујете у реализацију, који ресурси су вам потребни за реализацију активности.

7. Локална партнерства и коришћење локалних ресурса

Наведите са којим актерима у заједници планирате да сарађујете и шта би тачно била њихова улога у реализацији активности (представници институција, медији, друга удружења, привредници и сл.)

8. Очекивани резултати ваших активности

Наведите које конкретне промене ћете остварити у заједници, ко ће имати највише користи од очекиваних промена.

9. Комуникациони план

На који начин ћете обавештавати јавност и вашу циљну групу о иницијативи? Које ћете комуникационе материјале креирати и на којим друштвеним мрежама и медијима ће бити пласиране информације о иницијативи. Шта је ваша стратешка порука, позив на акцију (call for action)?

IV БУЏЕТ

Напомена: Неопходно је попунити формулар за буџет који се доставља у Excel документу. Подносилац апликације сам попуњава формулар који припрема ЈЛС у складу са прописима о буџетском систему.

Анекс 2.1 Јавни позив намењен ОЦД поводом формирања омладинског фонда

ЈАВНИ ПОЗИВ за избор организације цивилног друштва за спровођење активности Омладинског фонда општине/града _____ у 20___. години

Предмет јавног позива је избор организације цивилног друштва која ће у 2025. години спроводити активности Омладинског фонда општине/града _____.

Омладински фонд је механизам за активирање и укључивање младих људи у обликовање заједнице према њиховим потребама.

Одабрана организација биће задужена за техничку и програмску подршку функционисању Омладинског фонда, што подразумева спровођење процеса јавног позива за финансирање омладинских иницијатива, праћење реализације одобрених иницијатива, као и извештавање о спроведеним активностима у сарадњи са Омладинским одбором и Канцеларијом за младе. Активности организације морају бити усмерене на унапређење положаја младих у општини/граду _____, посебно у областима запошљавања, образовања, културе, спорта, инклузије, људских права, интеркултурализма, заштите животне средине, свих облика равноправности (родне, мањинске, особа са инвалидитетом и друге), пољопривреде и квалитетног провођења слободног времена.

II

Пријава мора да садржи:

- Податке о организацији цивилног друштва (назив, седиште, Матични број, ПИБ; контакт податке, подаци о заступнику);
- Опис предложеног модела спровођења Омладинског фонда (фазе, активности, методологија, временски оквир);
 - Искуство организације у раду са младима и/или у управљању грант шемама;
 - Предлог буџета са спецификацијом трошкова по активностима и иницијативама;
 - Опис предложеног модела спровођења ОФ.

III

Опис предложеног модела спровођења из тачке II, алинеја 2, мора да садржи:

- Област и циљеве реализације;
- Опис активности (припрема, спровођење јавног позива, праћење и менторска подршка омладинским иницијативама, извештавање);
 - Актуре укључене у процес;
 - Формирање омладинског одбора;
 - Период реализације;
 - Очекиване резултате;
 - Допринос развоју омладинске политике на локалу.

IV

Средства за реализацију спровођења активности Омладинског фонда општине/града _____ обезбеђена су у буџету општине за 20___. годину у укупном износу од _____ динара.

Укупан износ који може бити одобрен организацији за спровођење активности Омладинског фонда износи _____ динара, док максималан износ који може бити одобрен по појединачним иницијативама износи _____ динара.

Рок за подношење пријаве је _____ 2025. године до _____ часова.
Максимални износ одобрених средстава из Омладинског фонда је _____ РСД по иницијативи.

V

Пријава на Јавни позив подноси се на обрасцу који је саставни део конкурсне документације и може се преузети са сајта општине/града _____.

Комплетна конкурсна документација (попуњен образац и пратећа документација) доставља се у затвореној коверти са назнаком:

„Пријава на јавни позив за избор организације цивилног друштва за спровођење Омладинског фонда Општине/Града _____ у 20____. години – НЕ ОТВАРАТИ“

Пријава се подноси на адресу:

Општинска управа/Градска управа _____,

_____ (Улица и број)

_____ (Поштански број и место/седиште).

Рок за подношење пријава је _____ 20___. године до ____ часова.

VI

Општина/Град _____ по завршетку Јавног конкурса разматраће пристигле пријаве, извршити селекцију и изабрати организацију цивилног друштва која ће спроводити активности Омладински фонд на територији општине/града _____.

Решење о избору организације цивилног друштва из става 1, ове тачке, донеће Општинско веће/Градско веће Општине/Града _____.

VII

Обавезе организације цивилног друштва која буде изабрана за спровођење активности Омладинског фонда су следеће

1. Организација је у обавези да формира омладински одбор и обезбеди менторску подршку. Омладински одбор мора да има најмање четворо (4) младих, који се бирају на конкурс у складу са смерницама ЈЛС. Према Закону о младима, младима се сматрају лица од 15 до 30 година. Због надлежности Омладинског одбора у вези са функционисањем ОФ, препорука је да се за чланове Омладинског одбора бирају млади од 18 година. Улога омладинског одбора је промоција рада Омладинског фонда, селекција пристиглих иницијатива и праћење њихове имплементације.
2. Организација је у обавези, да након формирања омладинског одбора, организује менторство за чланове одбора, како би чланови одбора, пре било које активности и укључивања у рад Омладинског фонда, стекли потребана знања о промовисању конкурса, селекцији иницијатива, њиховом спровођењу и праћењу.
3. Организација је у обавези да распише позив за спровођење омладинских иницијатива које ће реализовати удружења младих и/или удружења за младе и/или неформалне групе у укупном износу од _____ динара. Свака иницијатива може бити подржана са највише _____ динара.

Неформалном групом се сматра група младих окупљена око заједничке иницијативе, коју је подржало најмање четворо младих. Неформална група није регистрована у складу са прописима о удружењима грађана, већ је повезана реализацијом иницијативе за унапређење положаја младих у заједници.

Подржане иницијативе могу бити из области:

- запошљавања,
- образовања,
- културе,
- спорта,
- инклузије,
- људских права,
- интеркултурализма,
- заштите животне средине,
- равноправности,
- пољопривреде,
- квалитетног провођења слободног времена;
- остале области релевантне за младе у конкретној локалној самоуправи.

НАПОМЕНА: могу се навести и друге теме и области које су наведене у оквиру Стратегије за младе Републике Србије и које се огледају у стратешким документима за младе на локалном нивоу),

4. Организација је у обавези да набави материјал и опрему за спровођење иницијатива у складу са смерницама ЈЛС.
5. Организација је у обавези да пружа подршку како омладинском одбору, тако и младима који спроводе иницијативе.

По завршетку реализације активности, организација је дужна да достави извештај о утрошку средстава и резултатима спроведених активности.

У случају неблаговремене доставе извештаја или ненаменског коришћења средстава, организација је обавезна да врати одобрена средства у буџет општине.

Са одабраном организацијом биће закључен посебан Уговор у коме ће се прецизно дефинисати међусобна права и обавезе.

VIII

За све додатне информације везане за Јавни позив, заинтересовани се могу обратити _____ (име и презиме контакт особе), на телефон _____ или путем мејла _____.

Анекс 3.1 Смернице за интервју који спроводи омладински одбор ⁶

СМЕРНИЦЕ ЗА ИНТЕРВЈУ

По два до три члана Омладинског одбора ОФ спроводе интервјуе са групама које су одабране на прелиминарној селекцији.

Након интервјуа чланови одбора пишу извештај. Приликом вођења интервјуа потребно је обратити пажњу на следеће:

- Припремити водич за интервју (која питања ће бити постављена)
- Најмање два члана одбора воде интервју са члановима групе
- Обезбедите опуштenu атмосферу током интервјуа
- Појасните да они који воде интервју нису једини доносиоци одлука (објасните процес)
- Дозволите члановима који представљају иницијативу да постављају питања
- Информисати представнике иницијативе када ће бити донета коначна одлука
- Израда извештаја непосредно након интервјуа од стране испитивача (према анексу 3.2)
- Трајање интервјуа по једној групи је до 30 мин. и још 30 мин. Је неопходно за припрему извештаја са тог интервјуа

МАЛО УПУТСТВО КАКО ЋЕТЕ ВОДИТИ ИНТЕРВЈУЕ

Чланови одбора који воде интервју се налазе 15 минута раније, и они су већ упознати са иницијативом коју интервјуишу (шта су предности а шта изазови саме иницијативе).

Први део (почетак и атмосфера) траје 3-5 минута.

- Поздрав члановима неформалне групе и представљање чланова Омладинског одбора Омладинског фонда
- Наравно, реците им да се и они представе
- Објаснити да се ради о разговору који ће трајати око 30 мин. са циљем упознавања са њима и детаљније са њиховим иницијативом, такође их упознати да ћете током интервјуа правити белешке да бисте могли што прецизније пренети осталим члановима одбора информације које ћете добити од њих током интервјуа ради доношења квалитетније одлуке о могућем финансирању иницијативе
- Увод у ОФ програма: Пружите основне информације о програму ОФ
- Питајте их да ли имају било каква питања пре интервјуа

Други део (појашњавање иницијативе)

- Сада када знате нешто више о нама, реците нам нешто о вашој групи и вашој иницијативи
- Да ли су најмање четири особе чија се имена помињу у иницијативи присутне данас?
- Колико је младих људи укључено у пројекат?
- Колико година имају чланови ваше групе?
- Приметили смо у вашој пријави иницијативе _____ (поставите онолико питања колико мислите да је потребно)

У овом делу не питајте ништа о финансијама – реците „разговараћемо о буџету касније“.

Трећи део (иницијатива)

- Можете ли описати како сте дошли до ове иницијативе? Који су били ваши мотиви за покретање овог пројекта?
- Зашто мислите да треба да се ураде активности које ви предлагате? Какву промену очекујете да ћете направити са овим иницијативом? Који проблем младих ћете решити са реализацијом иницијативе?
- Да ли сте имали неку подршку од стране одраслих приликом припреме пројекта?
- Колико ће младих људи бити укључено у спровођење иницијативе? Циљна група?
- Који је ваш циљ иницијативе? Какве резултате очекујете? Шта ћете добити за младе људе који су циљна група, а шта ћете добити за оне који воде иницијативу?
- Можете ли нам рећи када и где ће се ваша иницијатива одржати? Реците нам детаљан временски

оквир и временски период за спровођење одређених активности. Прођите кроз активности заједно.

- Када очекујете да ће иницијатива почети када очекујете завршетак? Питајте за датуме.

Четврти део (група)

- Да ли су неки чланови ваше групе већ имали искуства у управљању овим или сличним иницијативама?
- Које су улоге младих људи у овом пројекту? Каква је подела улога у вашем тиму? Каква је расподела обавеза и одговорности по активностима?
- Да ли ће чланови одбора нашег ОФ имати могућност да прате како се пројекат одвија и његов утицај на младе? Како?

Важно је имати на уму да они треба да вас увере да имају капацитета да реализују пројекат.

Пети део (финансије)

Почните са нпр. наш Омладински фонд је одговоран за доделу новчаних средстава и веома нам је важно да нам дате што прецизније одговоре.

- Да ли нам можете препричати своју иницијативу кроз буџет? Прођите са њима кроз сваку појединачну ставку наведену у буџету. Потребно је да вам кажу зашто је свака ставка неопходна за реализацију иницијативе.
- Током разговора, можете скратити буџет уколико сматрате да је нереалан. Све корекције буџета обавезно назначите у извештају са интервјуа.
- Како сте дошли до ових износа? Ако вам нису јасне неке ставке буџета, износи су већи или мањи него што мислите, затражите појашњења. Ако постоје додатни извори финансирања за пројекат, питајте како ће вам доказати да ће ти износи бити потрошени на ту одређену активност или ставку буџета.

Обавезно:

Обавестите их да ће трошкове сносити локална самоуправа. Питајте их да ли знају где ће добити оно што им је потребно за иницијативу и да ли имају све процене. (Обавезно запишите ове коментаре јер ће вам касније бити лакше у имплементацији иницијативе или праћењу).

Предрачуни које су доставили служе како бисте проверили колико шта кошта и да ли нешто што траже заиста може да се набави. Ако иницијатива буде одобрена, мораће да доставе нове предрачунае који ће гласити на ЈЛС (или на ОЦД у зависности од тога какав модел ОФ се спроводи).

Изузетно је важно да истакнете да се зна да је неопходно доставити све рачуне за потрошен новац и потписане спецификације о преузетој роби које добијају на емаил након слања предрачуна. Сваки пут приликом преузимања робе (или пружања услуга) неопходно је да неко од чланова ОФ верификује својим потписом да су робу/услугу преузели, такође спецификацију потписује и фирма која издаје робу/пужа услугу и особа која робу/услугу преузима, а представља члана тима чији је пројекат подржан.

Будите сигурни да су свесни да ће бити потребно да доставе финансијски извештај након завршетка иницијативе.

Шести део (мониторинг)

- На које активности ћете нас позвати како бисмо видели реализацију истих?
- Како ћете нас убедити да се иницијатива заиста реализује по плану?
- Како ће ваша група показати шта је урађено и који су резултати постигнути?
- **Напомените да је обавезно да фотографишу активности које реализују и то:**
 - **Бар 5 фотографија стања пре почетка иницијативе**
 - **Бар 10 фотографија на којима се види како млади реализују иницијативу**
 - **Најмање 5 фотографија које приказују резултате иницијативе или како млади људи користе оно што је учињено у оквиру исте**
- Реците да ће бити обавезно вођење евиденције волонтера и свих учесника на пројекту. Након реализације пројекта, важно је да знају колико је особа било укључено у пројекат и колико је волонтерских сати утрошено у пројекат.

Седми део (изазови)

- Требало би предвидети неке изазове који нису наведени, а у случају да су већ унети у предлог иницијативе, размотрити исте
- Које изазове очекујете у реализацији ваше иницијативе?
- Како ћете реаговати ако се догоде неке непредвиђене ствари и појаве се неки проблеми?
- Која је улога и одговорност чланова пројектног тима (да ли имају идеју ако не могу они, од кога ће тражити савет и помоћ приликом решавања проблема).
- Шта видите као потенцијалне препреке да се ваша иницијатива не спроведе?
- Напомените да у случају било каквих проблема, могу одмах да вас контактирају како бисте на време пронашли решење.

Осми део (завршни и важни датуми)

Да ли постоји још нешто што бисте желели да додате или питате нас?

Завршите са нпр. много вам хвала што сте дошли. Било нам је задовољство упознати вас и сазнати више о вашем пројекту. **Најкасније до _____** ћете бити обавештени путем телефона или имејла да ли ће ваша иницијатива бити подржан или не, стога бисмо желели да проверимо ваше контакте.

Уколико ваша иницијатива буде одобрена, од вас се очекује да представници ваше групе присуствују догађају представљања одобрених иницијатива.

Уговори ће бити потписани по одобрењу иницијатива. Проверите ко ће потписати уговор (неопходно је да буде пунолетна особа), и реците да ће потписивање уговора бити организовано у просторијама ЈЛС најкасније до _____.

Захвалите на интересовању за програм и интервју.

Анекс 3.2 Извештај са интервјуа ⁷

Назив иницијативе:

Редни број апликације (#РБ):

Интервју раде следећи чланови Омладинског одбора ОФ:

- 1.
- 2.
- 3.

Датум и место интервјуа: _____

Време почетка и завршетка интервјуа: _____

Опис иницијативе

(Разлози и мотиви покретања иницијативе, шта се жели решити и зашто је иницијатива важна за младе, да ли су јасни циљеви, да ли је иницијатива изводљива, оригинална и креативна)

Детаљан опис иницијативе

(Која је циљна група, шта је циљ иницијативе, који су очекивани резултати, које су активности планиране, да ли има закључака са интервјуа о променама активности или времена реализације у односу на апликацију)

Пројекат почиње _____ и завршава се _____ (уписати датуме).

⁷ Модел извештаја са интервјуа је настао као резултат сарадње између Фондације "Ана и Владе Дивац", као и Фондације "Јелена Шантић" и пројекта "Перспективе за младе у руралним срединама" који се спроводи у оквиру Немачке развојне сарадње. Модел је прилагођен потребама јединице локалне самоуправе.

Учешће и вођство младих

(Да ли је група сама дошла на идеју, да ли су сами испунили апликацију, да ли одрасли учествују на неки начин у реализацији иницијативе, која је улога младих у реализацији и да ли имају капацитета, довољно мотивације и одговорности да воде иницијативу)

Анализа траженог износа из Омладинског фонда

(Да ли је буџет иницијативе реалан, да ли постоје коментари и закључци са интервјуа којима се укидају или мењају одређене буџетске ставке, да ли постоје неке нејасноће у вези са буџетом или трошењем средстава, проблема плаћања или достављања рачуна). Наведите све ставке и објасните зашто су неопходне за реализацију пројекта.

Ставке које се повећавају:	
Ставке које су смањене или елиминисане:	
Тражени износ	
Препоручена количина за одобрење	

Мониторинг и потешкоће које се могу јавити током реализације пројекта

(Да ли сте сазнали како се спроводи мониторинг планираних активности у оквиру иницијативе? Како се прате остварени резултати? Да ли може постојати могући проблем у реализацији иницијативе и како ће се решити, да ли постоји ризик да се иницијатива не реализује)

Основе за препоруку чланова Омладинског одбора:

Укључити: зашто се препоручује или одбија финансирање иницијативе, на који начин се уклапа предлог иницијативе у оквиру критеријума за подршку од ОФ-а, колико су иницијатива и његова вредност у новцу реални, објашњење потребних трошкова, неке изузетне напомене у вези улоге младих, мониторинга и проблема у реализацији иницијативе, да ли постоје неки услови које препоручујете да буду део уговора у вези са иницијативом.

Навести зашто група верује да ће пројекат бити атрактиван за младе.

Да ли је група претходне године реализовала неку активност? ДА НЕ

Да ли сте поменули да морају да доставе оригиналне фактуре? ДА НЕ

Да ли сте напоменули да морају да доставе потписане спецификације о примљеној роби? ДА НЕ

Да ли сте им рекли да је неопходно да фотографишу све активности ДА НЕ

Да ли сте им рекли да је неопходно да воде евиденцију волонтера? ДА НЕ

Пунолетна особа која ће потписати уговор уколико пројекат буде одобрен:

Потпис чланова/чланица Омладинског одбора који су водили интервју и саставили извештај

1. _____

2. _____

3. _____

Анекс 3.3 Поступак одлучивања о додели бесповратних средстава ⁸

Доношење одлуке о додели бесповратних средстава за финансирање омладинских иницијатива

Финална селекција се врши на основу унапред одређених критеријума:

1. Јасни циљеви и изводљивост пројекта;
2. Атрактивност/пријемчивост пројекта за младе људе и младе из осетљивих група (млади из руралних подручја, жене, Роми, повратници);
3. Креативност и оригиналност пројекта;
4. Учешће/вођство младих и младих из осетљивих група (млади из руралног подручја, жене, Роми, повратници);
5. Оправданост утрошених средстава;
6. Потреба за пројектом у заједници и
7. Одрживост и утицај пројекта.

На састанку одбора коме присуствује већина од укупног броја чланова одбора врши се финална селекција предлога пројеката омладинских група које ће бити подржане од стране Омладинског фонда.

- Подразумева се да сте пре оцењивања **прочитали предлог иницијативе** и извештај са интервјуа, који су написали чланови одбора који су радили интервјуе са представницима иницијатива.
- **Потребно је да сваки критеријум** оцените одређеним бројем бодова, у следећем распону:
 1. Јасноћа циљева и изводљивост иницијативе - од 1 до 10 бодова
 2. Атрактивност/пријемчивост иницијативе за младе и младе из осетљивих група (млади из руралних заједница, жене, Роми, повратници) - од 1 до 10 бодова
 3. Креативност и оригиналност пројекта - од 1 до 10 бодова
 4. Учешће /вођство младих и младих из осетљивих група (млади из сеоских заједница, жене, Роми, повратници) - од 1 до 20 бодова
 5. Оправданост утрошених средстава - од 1 до 20 бодова
 6. Потреба за пројектом у заједници - од 1 до 10 бодова
 7. Одрживост и утицај пројекта - од 1 до 20 бодова

За сваки пројекат дајете оцене или бодове по свим критеријумима.

- **Финалне оцене или бодови по критеријумима** се сабирају и деле се са бројем чланова/чланица који су оцењивали пројектне идеје.
- Број који добијемо сабирањем финалних оцена за све критеријуме представља **финалну оцену пројекта**.

Свака локална самоуправа одређује критеријуме одабира омладинских иницијатива у складу са потребама младих и дефинисаним циљевима омладинске политике на локалу. Уколико ЈЛС има неке приоритетне области, могуће је бодовати и оцењивати омладинске иницијативе према томе колико доприносе остварењу циља омладинске политике на локалу.

Кораци:

1. Припрема / Увод

- Свако мора имати копију предлога иницијатива и добити прилику да је прочита;
- У записнику наведите имена присутних чланова одбора;
- Проверите да ли сви имају једнако разумевање критеријума и начина бодовања (различити критеријуми носе различит број бодова у зависности од своје важности – проверите да ли сви разумеју зашто се процена врши на овај начин)
- Договорите минимум бодова који предлог пројекта мора да оствари да би био одобрен. Одређивање доњег прага (нпр. 45 бодова од максималних 100) ради осигуравања квалитета одобрених пројеката.
- **Они који могу имати конфликт интереса изјављују да не учествују у дискусији**

2. Дискусија и доношење одлука

- Они који су водили интервју представљају предложену иницијативу на основу извештаја који су урадили; Сви остали чланови/чланице могу поставити питања
- Бодовање апликације број 1 према првом критеријуму - Сваки члан одбора врши бодовање индивидуално и записује број бодова. Користи се форма упутства за финалну оцену и предложени критеријуми за оцењивање.
- Дискусија о иницијативи уколико је од различитих процењивача дефинисана као екстремно добра или екстремно лоша (објашњење аргумената и уједначавање бодова)
- Бодовање се наставља на овај начин и за остале пристигле пријаве
- Логгер /записничар израчунава укупан износ за сваку апликацију
- Финална одлука о додели средстава – осим одлуке да ли ће одређена иницијатива добити подршку или не, ово је прилика да одбор продискутује да ли ће бити одобрен целокупни тражени буџет или ће се захтевати неке измене, као и да ли је потребно захтевати неке додатне измене у пројекту везано за планиране активности и циљеве.
- Све иницијативе који буду подржане морају имати бар оцену 3 по критеријумима где је максимум 10, односно оцену 6 за критеријуме где је максимум 20 бодова.

Предлог критеријуми за финалну оцену омладинских иницијатива

Критеријуми

Јасни циљеви и изводљивост иницијативе - Иницијативу је могуће реализовати и набавити све што је потребно за реализацију	10
Атрактивност иницијативе за младе и младе из осетљивих група (млади из сеоских заједница, жене, Роми, повратници) - Иницијатива ће заинтересовати младе и млади ће користити бенефите исте	10
Креативност и оригиналност - Иницијатива нуди оригинална и креативна решења за проблеме младих	10
Учешће /вођство младих и младих из осетљивих група (млади из сеоских заједница, жене, Роми, повратници) - Објашњена улога младих у припреми и имплементацији иницијативе - Да ли су корисници иницијативе већином млади и млади из осетљивих група - Мотивација групе младих да реализује иницијативу	20
Оправдање потрошеног новца • Образложење износа буџетских ставки и новца који се планира да се потроши на реализацију иницијативе • Да ли се може исти ефекат постићи са мање новца • Да ли је објашњен буџет и начин реализације трошења новца	20
Потреба у заједници и младих из осетљивих група (млади из сеоских заједница, жене, Роми, повратници) - Која је потреба младих људи у заједници за таквом иницијативом	10
Одрживост и утицај - ширина и квалитет утицаја/добити младих и заједнице - Да ли постоји начин да се искористе ресурси у заједници	20

Анекс 4.1 План комуникације

План комуникације- Омладински фонд

Назив иницијативе:	
Одговорна особа/е:	
Доступан буџет:	
Временски оквир:	
Циљеви активности и најважније поруке:	
Који ће комуникациони материјали бити креирани:	
Важни актери укључени у процес комуницирања (партнери, циљна група...):	
Стратешка порука – Call to Action (позив на акцију):	
Циљна група:	
Доступни канали комуникације:	
Ризици (који се односе на комуникацију) и стратегија митигације:	
Који ће алати бити коришћени при мерењу резултата и на који начин?	
Додатни коментари:	

Анекс

5.1 Одрживо финансирање омладинских иницијатива

Листа партнера, донатора и конкурса:

<https://asocijajakzm.org>
<https://eumogucnosti.rs/>
<https://www.rycowb.org/>
<https://koms.rs/pocetna/>
<https://izvidjaci.rs/>
<https://www.napor.net/sajt/index.php/sr-yu/>
<https://euresurscentar.bos.rs/>
<https://www.gradjanske.org/>
<https://tragfondacija.org>
<https://catalystbalkans.org/>
<https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>
<https://www.youthforum.org/>
<https://www.salto-youth.net>
<https://tempus.ac.rs>

Списак компанија са друштвено одговорним пословањем:

https://big.co.rs/upload/Edition/Download/2023-04/LDO_2022_Za_Sajt_2.pdf
<https://odgovornoposlovanje.rs/>
<https://smartkolektiv.org/>
<https://www.srpskifilantropskiforum.org/>

Публикације:

Речник омладинске политике:
<https://www.napor.net/sajt/images/Dokumenta/recnik-omladinske-politike-2015.pdf>